

David N. Balaam
Bradford Dillman

Uluslararası Ekonomi Politİğe Giriş
Introduction to International Political Economy (5th ed.)

Çeviren: **Nasuh Uslu**

ISBN: 978-975-2500-45-7

Adres Yayınları® | 44

4. Baskı: Ağustos 2021, 1. Baskı: Aralık 2015

© Adres Yayınları®

© Taylor & Francis Group LLC

Authorised translation from the English language edition published by Routledge, a member of the Taylor & Francis Group LLC. All Rights Reserved.

İngilizce'den çeviri hakları alınan bu kitap Taylor & Francis Group LLC üyesi Routledge Yayınevi tarafından yayınlanmıştır. Tüm hakları saklıdır.

Yayın Koordinatörü: **Emre Turku**

Sayfa Düzeni: **Liberte Yayınları**

Kapak Tasarımı: **Emre Turku**

Baskı: **Bizim Büro Matbaacılık**

Adres: Zübeyde Hanım Mah., Sedef Cad., No: 6/A, İskitler, Altındağ, Ankara
Telefon: (312) 229 99 28 | *Faks:* (312) 229 99 29 | *Sertifika No:* 42488

LiBeRtE
yayingrubu

Adres: GMK Bulvarı No: 108/16, 06570 Maltepe, Ankara

Telefon: (312) 230 87 03 | *Faks:* (312) 230 80 03

E-mail: info@liberte.com.tr | *Web:* www.liberte.com.tr | *Sertifika No:* 16438

Adres Yayınları® Liberte Yayın Grubu'nun tescilli bir markasıdır.

ÖZET İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	13
1. BÖLÜM ULUSLARARASI EKONOMİ POLİTİK NEDİR?	27
2. BÖLÜM BIRAKINIZ-YAPSINLAR: İKTİSADÎ-LİBERALİZMİN PERSPEKTİFİ	57
3. BÖLÜM REFAH VE GÜÇ: MERKANTİLİST YAKLAŞIM	89
4. BÖLÜM EKONOMİK GEREKİRCİLİK VE SÖMÜRÜ: YAPISALCI PERSPEKTİF	119
5. BÖLÜM ULUSLARARASI EKONOMİ POLİTİĞE ALTERNATİF YAKLAŞIMLAR	147
6. BÖLÜM ÜRETİM VE TİCARET YAPISI	177
7. BÖLÜM ULUSLARARASI PARA VE FİNANS YAPISI	207
8. BÖLÜM ULUSARARASI BORÇ VE FİNANS KRİZLERİ	239
9. BÖLÜM KÜRESEL GÜVENLİK YAPISI	271
10. BÖLÜM BİLGİ VE TEKNOLOJİ YAPISI	301
11. BÖLÜM KALKINMA BİLMECESİ: SINIRLAMALAR ARASINDA TERCİHLER	337
12. BÖLÜM BÖLGESELÇİLİK: DAHA MÜKEMMEL BİR (AVRUPA) BİRLİĞİ(İN)E DOĞRU	371
13. BÖLÜM YERİNİ ALMA: YÜKSELEN GÜÇLER	403
14. BÖLÜM ORTA DOĞU: KALKINMA VE DEMOKRASİ ARAYIŞI	437
15. BÖLÜM İLLEGAL KÜRESEL EKONOMİ: KÜRESELLEŞMENİN KARANLIK YÖNÜ	475
16. BÖLÜM GÖÇ VE TURİZM: HAREKET HALİNDEKİ İNSANLAR	503
17. BÖLÜM ULUS-ÖTESİ ŞİRKETLER: YABANCI YATIRIMIN YÖNETİŞİMİ	537
18. BÖLÜM GIDA VE AÇLIK: PİYASA BAŞARISIZLIKLARI VE ADALETSİZLİK	571
19. BÖLÜM PETROL VE ENERJİ: BAĞIMLILIK VE KAYNAK LANETLERİ	603
20. BÖLÜM ÇEVRE: KÜRESEL FELAKETTEN KAÇINMA	625
SÖZLÜK	651
KISALTMALAR	685
DİZİN	687

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	13	Kapitalizmin İlkeleri	60
BU BASKIDAKİ YENİLİKLER	14	Çıkarıcı ve Ahlakçı Smith	62
Özellikler	15	LIBERAL FİKİRLERİN VE POLİTİKALARIN DÖNÜŞÜMÜ	64
EKLER	17	JOHN STUART MILL VE LIBERAL YAKLAŞIMIN EVRİMİ	67
Öğretim Üyeleri İçin	17	JOHN MAYNARD KEYNES VE BÜYÜK BUNALIM	68
Öğrenciler İçin	17	Keynesçi Uzlaş: Devletin Çıkarlarıyla Uluslararası Çıkarların Uyumlaştırılması	70
1. BÖLÜM	27	KLASİK LIBERALİZMİN YENİDEN DOĞUŞU	72
ULUSLARARASI EKONOMİ POLİTİK NEDİR?	27	REAGAN, THATCHER VE NEO-LİBERALLER	73
ŞEHİRİN KİYISINDAKİ KARANLIK PİYASANIN SİHRİ? – YA DA – PUF, SİZ GİDİCİSİNİZ!	28	1990’LAR VE 2000’LER: NEO-LİBERALİZM VE KÜRESELLEŞME SALDIRI ALTINDA	74
Yukarı Çıkan Her Şey Düşmek Zorunda! UEP’İN NE’Sİ, NİÇİN’İ VE NASIL’I	30	Finans Krizi: Kalbe Saplanmış Bir Bıçak ya da Sadece Bir Çizik?	77
Uluslararası Ekonomi Politik (UEP) Nedir?	33	Modası Geçmiş Ekonomik Teori Ya Da İdeoloji	78
UEP’in Nasıl Çalışılacağı: Yaklaşımların ve Metodolojilerin Karşılaştırılması	35	Şimdi Hepimiz Keynesçiyiz (Tekrar mı? En Azından Bir Süre mi?)	80
UEP’in Faydaları	37	SONUÇ	84
Dört Analiz Düzeyi	40	Günümüzde Ekonomik Liberalizm	84
Susan Strange’in Dört UEP Yapısı	41	TEMEL TERİMLER	85
Dört UEP yapısı aşağıdakilerdir:	42	TARTIŞMA SORULARI	85
PARÇALARI BİR ARAYA GETİRME: KÜRESELLEŞME, FINANS KRİZİ VE DEVLET-PİYASA-TOPLUM İLİŞKİLERİ	43	ÖNERİLEN OKUMALAR	86
KİTABIN TEMEL KONULARININ TANITIMI	48	NOTLAR	86
SONUÇ: UÇURUMUN KENARINDA DURUŞ	52	3. BÖLÜM	89
TEMEL TERİMLER	54	REFAH VE GÜÇ: MERKANTİLİST YAKLAŞIM	89
TARTIŞMA SORULARI	54	TARİH VE FELSEFE OLARAK MERKANTİLİZM	91
ÖNERİLEN OKUMALAR	55	Merkantilizme Karşı Ekonomik Liberal Meydan Okuma	94
NOTLAR	55	Aynı Sırada Atlantik’in Diğer Tarafı: Amerikan Tarihinde Gözden Kaçan Korumacılık	95
2. BÖLÜM	57	Keynes, Büyük Bunalım ve II. Dünya Savaşı Sonrası Düzen	97
BIRAKINIZ-YAPSINLAR: İKTİSADİ-LİBERALİZMİN PERSPEKTİFİ	57	NEO-MERKANTİLİZMİN GÜÇLENMESİ	99
EKONOMİK LIBERAL YAKLAŞIMIN KÖKENLERİ	58	Neo-Merkantilizm ve Küreselleşme Seferberliği	101
		Neo-Merkantilizm ve Finans Krizi	104
		AZ GELİŞMİŞ ÜLKELERİN NEO-MERKANTİLİST POLİTİKALARI	105

GÜNÜMÜZDE NEO-MERKANTİLİST POLİTİKALAR	107
Endüstriyel ve Altyapısal Politikalar	107
Stratejik Kaynak Politikaları	110
SONUÇ	113
TEMEL TERİMLER	115
TARTIŞMA SORULARI	115
ÖNERİLEN OKUMALAR	115
NOTLAR	116

4. BÖLÜM 119

EKONOMİK GEREKİRCİLİK VE SÖMÜRÜ: YAPISALCI PERSPEKTİF 119

FEODALİZM, KAPİTALİZM, SOSYALİZM – MARKS'IN TARİH TEORİSİ	121
MARKS'IN YAPISALCILIĞA BAZI SPESİFİK KATKILARI	124
Sınıfın Tanımı	124
Sınıf Çatışması ve İşçilerin Sömürülmesi	125
Kapitalistlerin Devlet Üzerindeki Kontrolü	127
İdeolojik Manipülasyon	129
LENİN VE ULUSLARARASI KAPİTALİZM	132
EMPERYALİZM VE KÜRESEL DÜNYA DÜZENLERİ	134
Bağımlılık Teorisi	134
Modern Dünya Sistemi Teorisi	135
Neo-Emperyalizm, Neo-Sömürgecilik ve İmparatorluk Kurmanın Geri Dönüşü	136
2007 FİNANS KRİZİNİN YAPISALCI PERSPEKTİFTEN ANALİZİ	140
SONUÇ	142
Genel Olarak Yapısalcılık	142
TEMEL TERİMLER	144
TARTIŞMA SORULARI	144
ÖNERİLEN OKUMALAR	144
NOTLAR	145

5. BÖLÜM 147

ULUSLARARASI EKONOMİ POLİTİĞE ALTERNATİF YAKLAŞIMLAR 147

İNŞACI YAKLAŞIM	149
Çatışma ve İşbirliği ile İlgili Görüşleri	149
Yeni Normlar Yayan ve Devletleri "Sosyalleştiren" Aktörler	152
Analiz Araçları ve Kavramları	156
FEMİNİZMİN UEP'E KATKISI	161
Kadınlar Önemlidir; Cinsiyet Önemlidir	162
Liberal Feministler	164
Merkantilist Görüşlere Yönelik Feminist Eleştiriler	165
Yapısalci Feminizm	167

SONUÇ	169
TEMEL TERİMLER	170
TARTIŞMA SORULARI	170
ÖNERİLEN OKUMALAR	170
NOTLAR	171

6. BÖLÜM 177

ÜRETİM VE TİCARET YAPISI 177

KÜRESEL ÜRETİM	179
ULUSLARARASI TİCARET	181
ULUSLARARASI TİCARETE YÖNELİK ÜÇ PERSPEKTİF	182
Ekonomik Liberaller	182
Merkantilistler	183
Yapısalcılar	185
GATT VE II. DÜNYA SAVAŞI SONRASI LIBERAL TİCARET YAPISI	186
Merkantilizm Tekrar Diriliyor	188
Uruguay Turu	189
DTÖ	191
Doha "Kalkınma Turu"	192
BÖLGESEL TİCARET BLOKLARI	194
Kuzey-Güney Ticaret Meseleleri	196
Ticaret ve Küreselleşmenin Yapısalci ve Neo- merkantilist Versiyonları	197
Ekonomik Liberaller ve NGO'ların Küreselleşme Eleştirisi	200
DIŞ POLİTİKA ARACI OLARAK TİCARET	201
SONUÇ	202
Uluslararası Üretim ve Ticaret Yapısı Uykuda	202
TEMEL TERİMLER	203
TARTIŞMA SORULARI	203
ÖNERİLEN OKUMALAR	204
NOTLAR	204

7. BÖLÜM 207

ULUSLARARASI PARA VE FİNANS YAPISI 207

PARA DEĞİŞİMİNE GİRİŞ	209
ÜÇ DÖVİZ KURU SİSTEMİ	214
Klasik Altın Standardı: I. Aşama	214
Bretton Woods Sistemi: Nitelikli Altın Standardı ve Sabit Döviz Kuru: Aşama II	216
IMF VE ÖDEMELER DENGESİ	219
Uzlaşa Gevşiyor	222
Dalgalı ya da Esnek Döviz Kuru Sistemi: III. Aşama ve Değişen Ekonomik Yapı	224
Hararetli Doksanlar: Küreselleşme ve Zayıflayan Dolar	227

KÜRESEL FİNANS KRİZİ: AMERİKAN DOLARI SALLANIYOR	228
Dolar Zirvesi mi?	231
Dolar Değilse O Zaman Ne?	232
YAPISAL YÖNETİM VE ALTERNATİF REZERV PARALAR	233
SONUÇ	234
TEMEL TERİMLER	236
TARTIŞMA SORULARI	236
ÖNERİLEN OKUMALAR	237
NOTLAR	237

8. BÖLÜM 239

ULUSARARASI BORÇ VE FİNANS KRİZLERİ 239

1980'LERİN BORÇ KRİZİ	240
Borç Krizleri ve IMF'nin Yeni Rolü	243
Ödemeler Dengesi Finans Krizi	244
ASYA FİNANS KRİZİ	245
2007'NİN KÜRESEL FİNANS KRİZİ	248
Amerikan Finans Krizinin Öncesi	248
Balon Patlıyor	252
Şu Anda Hepimiz Keynesçiyiz	254
Bulaşıcı Hastalık Yayılıyor	255
Kasırgadan Çıkış	256
UZUN VADELİ BORÇLAR VE HIPC'LER KRİZ, TERCİH VE DEĞİŞİM	261
Düzeltilmeler ve Yaklaşımlar	262
Küresel Bolluk	262
Ulusal Ekonominin Düzenlenmesi	263
Modası Geçmiş Ekonomik Teori ve İdeoloji	264
Kötü Davranış Sergileyen Erkekler (Kadınlar)	265
SONUÇ	267
TEMEL TERİMLER	268
TARTIŞMA SORULARI	269
ÖNERİLEN OKUMALAR	269
NOTLAR	269

9. BÖLÜM 271

KÜRESEL GÜVENLİK YAPISI 271

AKTÖRLER, ÇIKARLAR VE ROLLER	273
EN ÜSTTEKİ YA DA YÜKSELİŞTEKİ DEVLETLER	273
Bush ve Irak Savaşı	275
Bush Yönetiminin Güvenlik Politikalarına Yönelik Eleştiriler	279
Küreselleşme, Finansal Kriz ve Küresel Güvenlik	280
Obama Yönetimi ve Çok Taraflılık	282
ULUSLARARASI ÖRGÜTLER	285
Birleşmiş Milletler	285

NATO'nun Barışı Koruma Misyonu	288
BM'nin Barışı Koruma Misyonu	289
İnsan Hakları ve UCM	292
ÇÖZÜLEN FAKİR VE BAŞARISIZ DEVLETLER SONUÇ	294
Yol Kavşağında	296
TEMEL TERİMLER	297
TARTIŞMA SORULARI	297
ÖNERİLEN OKUMALAR	298
NOTLAR	298

10. BÖLÜM 301

BİLGİ VE TEKNOLOJİ YAPISI 301

ULUSLARARASI BİLGİ YAPISI: AKTÖRLER VE KURALLAR	303
YENİLİĞİN VE TEKNOLOJİK GELİŞMENİN UEP'İ	306
Gelişmiş Ülkelerde Hükümetlerin Yenileştirme Politikaları	307
Bilgi ve Teknoloji Açığını Kapatma	309
Eğitim ve Kalıfyı İşçi Konusundaki Mücadeleler	312
ENTELEKTÜEL MÜLKİYET HAKLARININ UEP'İ	313
Gelişmiş Ülkelerde Entelektüel Mülkiyet Hakları Politikası	316
Entelektüel Mülkiyet Hakları Konusunda Kuzey-Güney Çatışmaları	321
Patentli İlaçlarla İlgili Tartışmalar	323
Geleneksel Bilgiyle İlgili Mücadeleler	325
Entelektüel Mülkiyet Haklarıyla İlgili Bakış Açıları	326
Entelektüel Mülkiyet Haklarıyla İlgili Alternatif Perspektifler	328
SONUÇ	330
TEMEL TERİMLER	331
TARTIŞMA SORULARI	331
ÖNERİLEN OKUMALAR	332
NOTLAR	332

11. BÖLÜM 337

KALKINMA BİLMECESİ: SINIRLAMALAR ARASINDA TERCİHLER 337

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER HANGİLERİDİR?	338
Bağımsızlık ve Azgelişmişlik	340
Kalkınma Mümkün mü?	342
UNCTAD ve Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen (NIEO): Az Gelişmiş Ülkelerin Sistemi Değiştirmek Üzere Örgütlenmeleri	344
Zincirlerinden Kurtulmuş Piyasa	346
KALKINMA NASIL SAĞLANIR? DÖRT UEP KALKINMA STRATEJİSİ	346

Ekonomik Liberal Perspektif	347
Yapısalcı Perspektif	351
Merkantilist Perspektif	354
Kendi Kendine Dayanma	356
DOĞU ASYA MUCİZESİNİN VE FİNANS KRİZİNİN ÖĞRETTİĞİ DERSLER	358
KALKINMA VE KÜRESELLEŞME	360
Küresel Rekabet ve Karşılıklı Bağımlılık	361
Ticaret ve Finans Politikaları	361
Kayıt Dışı Ekonomi ve Sermaye Gizemi	362
Mikro Krediler Makro Kredilere Karşı	363
Yeni Milenyumda Kalkınma	364
SONUÇ	368
TEMEL TERİMLER	368
TARTIŞMA SORULARI	368
ÖNERİLEN OKUMALAR	369
NOTLAR	369

12. BÖLÜM **371**

BÖLGESELÇİLİK: DAHA MÜKEMMEL BİR (AVRUPA) BİRLİĞİ(N)E DOĞRU **371**

BÖLGESELÇİK EKONOMİSİ VE SİYASETİ	373
Ekonomik Bütünleşme	373
Ekonomik Bütünleşmenin Etkileri	376
Siyasî Bölgeselçilik	377
AVRUPA VE BÖLGESELÇİLİK AYNASI	378
Avrupa Bölgeselçiliğinin İlk Adımları: Kömür-Çelik ve Topluluk	380
BİSİKLET TEORİSİ: DAHA BÜYÜK, DAHA DERİN VE DAHA SIKI	384
SİYASİ KURUMLARIN GELİŞİMİ	390
Ekonomik ve Parasal Birlik	392
AVRUPA BİRLİĞİ'NİN ÜÇ SORUNU	394
Finansal ve Ekonomik Kriz Sorunu	394
Demokratik Açık ve "Nihai Amaç" Sorunu	396
Dünya Politikasıyla İlgili Sorunlar	397
SONUÇ	399
UEP Perspektifinde Avrupa Bölgeselçiliği	399
TEMEL TERİMLER	400
TARTIŞMA SORULARI	400
ÖNERİLEN OKUMALAR	401
NOTLAR	401

13. BÖLÜM **403**

YERİNİ ALMA: YÜKSELEN GÜÇLER	403
ESKİ SOSYALİST ÜLKELERDEKİ GEÇİŞLER	405
YENİ SİYASİ VE EKONOMİK MANZARALAR	407
HİNDİSTAN: DİĞER ASYA KAPLANI	413

1947'deki Bağımsızlık: Sınırlandırılmış Özerklik	414
Karma Ekonominin Esasları ve Yeşil Devrim	415
Hindistan'ı Yerine Yerleştirme: Son Dönemdeki Büyüme ile Geçmişteki Büyüme Karşı Karşıya	416
Reform Sonrası Performans	416
Büyümenin Engelleycileri: Çalışma Yasaları, Altyapı ve Eğitim	418
Geleceğe Bakış: Kriz ve Ötesi	419
GEÇİŞ HALİNDEKİ ÇİN: PARADOKSLARIN ANALİZİ	420
Çin'in Yükselişinin Kökenleri: Piyasa Sosyalizmine Geçiş	421
1. Paradoks: Küresel Karşılıklı Bağımlılık Çerçevesinde İşleyen Merkantilizm	423
2. Paradoks: Bir Sosyal Kontrol Metodu Olarak Liberal Ekonomik Refah	426
3. Paradoks: Tüketici Kültürünü Yapısalcı Söylem İle Güçlendirme	427
SONUÇ	429
Küresel Ekonomide Çin, Hindistan ve Komünizmden Ayrılmış Ülkeler	429
TEMEL TERİMLER	433
TARTIŞMA SORULARI	433
ÖNERİLEN OKUMALAR	433
NOTLAR	434

14. BÖLÜM **437**

ORTA DOĞU:	
KALKINMA VE DEMOKRASİ ARAYIŞI	437
ORTA DOĞU'YA GENEL BİR BAKIŞ	439
ORTA DOĞU'NUN TARİHSEL MİRASI	442
Osmanlı Mirası	442
Yirminci Yüzyıl Sömürgeciliği ve Sonrası	443
Soğuk Savaş'tan Günümüze Orta Doğu	444
ÇATIŞMANIN VE İŞBİRLİĞİNİN KÖKENLERİ	446
Dış Dünyayı Suçlama	446
"Saldırgan" Bölge Liderlerini Suçlama	448
Baskı Faktörü	449
İslamcılar Suçlama	450
Orta Doğu'da Direniş, İstikrarsızlık ve KİS'le İlgili Yanlış Anlamalar	451
Devletler Arası Düzeyde İşbirliği	453
İnsani Düzeyde İşbirliği	453
KÜRESEL EKONOMİYLE YÜZLEŞME:	
BÜTÜNLEŞME YA DA MARJİNALLEŞME	455
Petrol, Endüstri ve Büyüme	455
Avrupa ve ABD'yle Ticaret ve Yatırım	458
Körfez İşbirliği Konseyi Ülkelerinde Küreselleşme	460
Arkada Kalma Tezi	461
Tarihsel Mirasın Engelleyciliği	461
Serbest Ticaretle İlgili Sınırlar	462

Toplumla İlgili Problemler	463
Umutsuz Durumlar	464
DEMOKRASİ SORUNU	465
Temsili Yönetimin Yaygınlaşmasının Önündeki Potansiyel Engeller	465
SONUÇ	467
TEMEL TERİMLER	468
TARTIŞMA SORULARI	468
ÖNERİLEN OKUMALAR	469
NOTLAR	469

15. BÖLÜM **475**

İLLEGAL KÜRESEL EKONOMİ: KÜRESELLEŞMENİN KARANLIK YÖNÜ **475**

TARİHSEL PERSPEKTİFTE İLLEGAL EKONOMİ **477**

ÇIKARLAR VE AKTÖRLER **479**

İLLEGAL EKONOMİYİ ANALİZ ETME:

TEMEL BULGULAR **481**

Altı Derece Uzak 481

Arz Tarafı Politikalarının Öngörülmemiş Sonuçları 484

Küreselleşme: İki Ucu Keskin Bıçak 485

Devletler Arasında Eşgüdüm Sağlanmasıyla İlgili Problem 486

Savaş ve Doğal Kaynaklar 489

Yolsuzluk Kalkınmayı Engelliyor 490

İLLEGAL KÜRESEL EKONOMİYLE İLGİLİ

ÖRNEK OLAY ÇALIŞMALARI **490**

Kaçakçılık 490

Uyuşturucu Ticareti 493

İnsan Kaçakçılığı 495

SONUÇ **499**

TEMEL TERİMLER **500**

TARTIŞMA SORULARI **500**

ÖNERİLEN OKUMALAR **501**

NOTLAR **501**

16. BÖLÜM **503**

GÖÇ VE TURİZM: HAREKET HALİNDEKİ İNSANLAR **503**

KÜRESEL HIZLI YOL ÜZERİNDE: GÖÇÜN

ULUSLARARASI EKONOMİ POLİTİĞİ **504**

Kalkınmaya Doğru Göç Etme 507

Vatandaşlık ve Ait Olma Politikası 511

Ulus-Ötesi İnsan Akışlarının UEP'i 516

HAREKETLİ HALE GELME: ULUSLARARASI

TURİZMİN EKONOMİ POLİTİĞİ **518**

Ekonomik Büyümenin Motoru ya da Sömürü Aracı? 519

Devlet Yönetimi ve Turizmin Teşvik Edilmesi 522

Seyahat ve Turizmin Sosyal ve Kültürel Boyutları 528

SONUÇ	531
TEMEL TERİMLER	532
TARTIŞMA SORULARI	532
ÖNERİLEN OKUMALAR	533
Göç	533
Turizm	533
NOTLAR	533

17. BÖLÜM **537**

ULUS-ÖTESİ ŞİRKETLER: YABANCI YATIRIMIN YÖNETİŞİMİ **537**

ULUS-ÖTESİ ŞİRKETLER NEDİR? **539**

PERSPEKTİFTEN TNC'ler **540**

TNC'ler Ne Kadar Büyüktür? 541

Son Dönemde TNC'lerin Yükselişi 542

Ulus-Ötesi Şirket Faaliyet Türleri 544

TNC'lerin Nerede Yatırım Yapacağını

Ne Belirlemektedir? 545

Ürün Döngüsü Teorisi 545

Mülk Edinme Teorisi 547

TNC'ler ve Az Gelişmişlik 547

Siyaset ve Koruyucu Engeller 548

Parasal İstikrarsızlık 549

Yere Özgü Avantajlar 550

Rekabet 550

ULUS-ÖTESİ ŞİRKETLER (TNC'ler) NE KADAR

GÜÇLÜDÜR? **551**

ULUS-ÖTESİ ŞİRKETLERE YÖNELİK DEĞİŞEN

TEPKİLER **552**

TNC'ler ve Kapitalist Emperyalizm 552

Amerikan Hâkimiyetinin Aracı Olarak TNC'ler 553

Devlet Düzeyi Aktörleri Olarak TNC'ler 554

KÜRESEL BİR DOĞRUDAN YABANCI YATIRIM

REJİMİ? **559**

SONUÇ **563**

Günümüzde TNC'ler 563

TEMEL TERİMLER **567**

TARTIŞMA SORULARI **568**

ÖNERİLEN OKUMALAR **568**

NOTLAR **568**

18. BÖLÜM **571**

GIDA VE AÇLIK: PİYASA BAŞARISIZLIKLARI VE ADALETSİZLİK **571**

GIDA VE AÇLIĞIN ULUSLARARASI EKONOMİ POLİTİĞİ **573**

KÜRESEL GIDA VE AÇLIK MESELELERİNİN KISA TARİHİ **575**

Dünya Gıda Krizi ve Paradigma Değişikliği	576
Bolluk İçerisinde Açlık	578
2008 KÜRESEL GIDA KRİZİNİN ULUSLARARASI EKONOMİ POLİTİĞİ	579
Değeri Düşük Amerikan Doları	579
Doğal Sınırlar, Nüfus Artışı ve Malthus'un Kâbusunun Dönüşü	580
Spekülasyonların Rolü	581
Biyoyakıtlar	582
Ekonomik Liberallerin Karma Görüşleri	583
Merkantilistlerin Yolu Ekonomik Liberallerinkilerle Kesiliyor	584
Yapısalcılar	585
Az Gelişmiş Ülkelerin Endüstriyel-Tarımsal Kalkınma Modeline Aşırı Güvenmeleri	586
Tutucu Ekonomik Liberaller (OEL): Üretim Etkinliği ve Serbest Piyasalar	587
Aykırı Müdahaleci Liberaller (HİL) Gıda ve Açlık Gündemini Değiştiriyor	588
Yapısalcılar	590
Merkantilistler	594
Savaş, Hastalık, Yolsuzluk ve Hükümetlerin Kötü Yönetimi	596
SONUÇ	597
TEMEL TERİMLER	599
TARTIŞMA SORULARI	599
ÖNERİLEN OKUMALAR	599
NOTLAR	599

19. BÖLÜM **603**

PETROL VE ENERJİ: BAĞIMLILIK VE KAYNAK LANETLERİ **603**

OPEC VE PETROLÜN ULUSLARARASI EKONOMİ POLİTİĞİ	605
1970'LERDEKİ VE 1980'LERİN BAŞINDAKİ PETROL KRİZLERİ	606
1980'LERDE VE 1991 KÖRFEZ SAVAŞI'NDA PETROL VE OPEC	608
1990'LAR VE SONRASI	609
Petrol ve Irak'ı Özgürleştirme Harekatı	611
Çifte Darbe: Değişken Petrol Piyasaları ve Fiyatları	613

OPEC: DÜŞÜŞTEKİ BİR KARTEL Mİ?	615
PETROLÜN VE ENERJİNİN DEĞİŞEN BAĞLAMLI SONUÇ	621
TEMEL TERİMLER	622
TARTIŞMA SORULARI	622
ÖNERİLEN OKUMALAR	623
NOTLAR	623

20. BÖLÜM **625**

ÇEVRE: KÜRESEL FELAKETTEN KAÇINMA **625**

ÇEVRE SORUNLARININ GENİŞLEYEN KAPSAMI:

KISA TARİHÇE	627
AKTÖRLERİN ARTIŞI VE UEP PERSPEKTİFLERİ	629
KÜRESEL ISINMANIN BİLİMİ VE TARTIŞMALI GERÇEKLERİ	631
İklim Değişikliği Şüpheleri	632
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN KÜRESEL YÖNETİMİ	634
Kyoto Protokolü	634
KOPENHAG ÖNCESİ	636
Kopenhag ve Sonrası	638
ÇÖZÜMLER: YEŞİL BİR UEP Mİ?	640
Nüfus Artışını Sınırlandırma	640
Yeni Teknoloji	641
Çevre Piyasaları	644
Yeni Bir Dünya Düzeni	645
SONUÇ	647
TEMEL TERİMLER	648
TARTIŞMA SORULARI	648
ÖNERİLEN OKUMALAR	649
NOTLAR	649

SÖZLÜK **651**

KISALTMALAR **685**

DİZİN **687**

ÖNSÖZ

KİTABIN BU BASKISI ÜZERİNDE ÇALIŞMAYA BAŞLAMADAN ÖNCE ÇOĞUMUZ DÜNYANIN üzerine kara bir bulut çökmüş gibi hissediyorduk. Büyük gazetelerden – ki birçoğu o dönemden günümüze geçen sürede iflas etmiştir – herhangi birinin uluslararası ilişkiler bölümü okunduğunda dünyanın bir tür küresel felaketin eşiğinde olduğu izlenimi ediniliyordu. 2007 sonbaharında ABD’de bankacılık ve finans krizinin bir karışımı olarak ortaya çıkan şey, kısa sürede çoğu endüstrileşmiş ve geliştirmekte olan ülkeye yayılmıştı. Aralık 2009 itibariyle bazıları ekonomik toparlanmanın başladığını iddia etseler de kriz dünya genelinde halklara sosyal ve hatta psikolojik zararlar vermeye devam etmekteydi. Bazı uzmanlar ve bilim adamları ikinci bir Büyük Bunalım olmasa bile derin bir durgunluk beklemekteydi. İklim değişikliği konusunda toplanan Kasım 2009 Kopenhag konferansı, karbon dioksit emisyonu ile birlikte ekonomik büyümenin gerçekleştirilmesinin temel çevre sorunlarıyla mücadele eden daha öncelikli bir konu olduğunu ortaya koyan yeni bir sıkıntılı anlaşma ortaya çıkardı. Bazılarına göre bu durum belki bir daha geri döndürülemeyecek küresel bir trajediye neden olabilirdi.

Birçok kişi Barack Obama’nın ilk Afrika kökenli Amerikalı olarak ABD başkanı seçilmesinin dünyanın her yerinde ekonomik koşullarda iyileşmelere neden olacağını ümit etti. Ancak şu ana kadar olumlu yönde bir değişiklik ortaya çıkmış gözükmemektedir. IMF birçok ülkenin son kırk yılda görülenden daha yüksek işsizlik oranlarıyla karşı karşıya olduğunu bildirmektedir. Kötüleşen küresel ekonomiyi canlandırmak için gerçekleştirilmiş olan G-8 ve G-20 toplantıları sorunun doğası ve mücadele stratejileriyle ilgili bir konsensüs ortaya çıkaramamıştır. Birçok kişiye göre küresel yönetim de çökme noktasına gelmiştir. Hakim ekonomik liberal ideoloji ve küreselleşmeyle alakalı politikalar ciddi entelektüel ve siyasi muhalefetle karşı karşıyadır. Ancak mevcut popüler ideolojinin yerine geçecek bir şey henüz ortaya çıkmamıştır.

Amerika’nın öncülüğünde Afganistan’da terörizme karşı verilen mücadele tırmanır ve Pakistan’a yayılırken Irak’taki savaş devam etmektedir. Orta Doğu ile Güney ve Güneydoğu Asya’nın değişik kısımlarında ve Somali, Sudan (özellikle Darfur), Kongo, Kenya ve Etiyopya gibi Afrika ülkelerinde etnik ve dini çatışmalar varlıklarını sürdürmektedir. Gerginlik kaynağı olmaya devam eden diğer sorunlar arasında kitle imha silahlarını ve stratejik enerji kaynaklarını kontrol etme mücadelesi, fakirlik ve ekonomik kalkınma yetersizliği, sayıları artan siyasi ve ekonomik mülteciler ve göçmenler ve yoğunlaşan kayıt dışı ekonomik faaliyetler bulunmaktadır.

2008 yazında uluslararası petrol fiyatlarının zirve yapması, tarım ürünleri ve gıda fiyatlarının birden fırlaması şeklinde ortaya çıkan dünya gıda krizi gibi büyük sorunlara neden olmuştur. Amerikan gayri menkul balonu sönmeye başlarken, dünya üzerindeki aç insanların sayısı en az 125 milyon artarak Malthus'un fazla nüfus, savaş ve küresel hastalıklarla ilgili kabusunun yaşanabileceği korkularına neden olmuştur. Diğer taraftan birçok kişiye göre 2009'daki Kopenhag görüşmeleri, "yeşil" ekonomik toparlanmaya destek sağlayacak yeni teknolojilerin ve politikaların devreye sokularak dünyanın ekolojisinin ve çevrenin iyileştirilmesi ümitlerini güçlendirmiştir.

Uçurumun kenarında gözüken ve açık bir siyasi, ekonomik ve sosyal düzenden mahrum olan günümüzdeki tarihsel kavşak noktasını nasıl anlamamız gerekir? Devletler, uluslararası örgütler, hükümetler dışı örgütler ve küresel sosyal hareketler aşırı hareketli sermayenin sonuçlarıyla başa çıkabilirler mi? Çevreyi fazla zorlamadan ekonomik büyüme gerçekleştirebilirler mi? Siyasi ve sosyal talepleri barışçıl bir şekilde tatmin edebilirler mi? Bunlar kitabın beşinci baskısında ele aldığımız sorulardan bazılarıdır.

Her zamanki temel amacımız çerçevesinde öğrencilere ve öğretim üyelerine meslelere derinlemesine nüfuz etmede, düşünce yeteneklerini geliştirmede ve küresel ekonomi politığın teorik ve politik dinamiklerini anlamada gerekli olan araçlar sağlamaya çalışıyoruz. Okuyucularımız tartışmalı konularla ilgili olarak kendi görüşlerini oluşturabilirler diye tek bir fikirler ve açıklamalar seti öğretmek yerine farklı perspektifler ve görüşler üzerinde duruyoruz. Diğer taraftan bu baskıda her bölüm daha önceki baskılara göre daha eleştirel bir bakışla sona ermektedir. Bu şekilde öğrencilerin meseleleri kendilerinin incelemesi ve değerlendirmesi için gerekli temel atılmaktadır.

BU BASKIDAKI YENİLİKLER

Kitabın bu beşinci baskısı daha önceki baskının yüzde 60'tan fazlasının değiştirilmesiyle ortaya çıkarılmıştır. Bölümlerin çoğu küresel finans krizinin UEP teorileri, yapıları ve politika meseleleriyle bağlantısı konusunda kapsamlı bilgi ve değerlendirmeler içermektedir. Kitaba tamamen yeni olan üç bölüm eklenmiştir. Ayrıca Bradford Dillman kitabın yeni ortak editörü ve ortak yazarıdır. Profesör Dillman son baskıda kaleme aldığı kayıt dışı ekonomi ile Orta Doğu ve Kuzey Afrika (MENA) konularında uzmandır.

- Kitapta değişiklikler yapılırken gözetilen şeyler şunlardır:
- "Uluslararası Ekonomi Politik Nedir?" başlığını taşıyan 1. Bölüm revize edilmiş giriş bölümüdür. Bölüm öğrencilere UEP'in finans krizinin anlaşılmasına nasıl yardımcı olduğunu göstermektedir. UEP'le ilgili birçok kavramı ve fikri güncellemiş ve açıklığa kavuşturmuştur. Kitap boyunca tartışılan küreselleşme kavramını öğrencilere tanıtmaktadır. Dördüncü baskıdaki sonuç bölümü değiştirilerek 1. Bölümün sonuç kısmına konmuştur. Dersi verenler bu kısmı dönemin herhangi bir aşamasında ödev olarak verebilirler.
- 2. Bölüm, son küresel finans krizinin, 1980'lerin başından beri en popüler UEP perspektifi olan ekonomik liberalizmin nasıl ve niçin daha fazla eleştirildiğini içerecek şekilde revize edilmiş ve genişletilmiştir.

- “Ekonomik Gerekircilik ve Sömürü: Yapısalcı Perspektif” başlığını taşıyan 4. Bölüm Marksist ve yapısalcı fikirleri yeni bir çerçevede içinde revize etmiş ve onları küresel finans krizine uygulamıştır.
- “Uluslararası Ekonomi Politığı Yeni Yaklaşımlar” başlığını taşıyan 5. Bölüm, inşacı ve feminist perspektifleri daha kapsamlı bir şekilde ortaya koymuş ve güncellemiştir.
- “Uluslararası Para ve Finans Yapısı” başlığını taşıyan 7. Bölüm değişen ekonomik yapı, küreselleşme ve gücü azalan Amerikan doları konularını köklü bir revizyona tabi tutmuş ve güncellemiştir.
- “Uluslararası Borç ve Finans Krizleri” başlığını taşıyan 8. Bölüm Asya kriziyle son küresel finans krizini detaylı bir şekilde ele almaktadır.
- 10. Bölüm önemli ölçüde revize edilmiş bir içeriğe sahiptir. “Bilgi ve Teknoloji Yapısıyla” ilgili yeni perspektifler içermektedir.
- “Kalkınma Bilmecesi: Sınırlamalar Arasında Tercihler” başlığını taşıyan 11. Bölüm üç UEP perspektifiyle uyum içinde olan kalkınma stratejilerini açıklamakta ve tartışmaktadır.
- “Yerini Alma: Yükselen Güçler” başlığını taşıyan 13. Bölüm yeni bölümlerden bir tanesidir ve Hindistan, Çin ve komünizmden ayrılan devletler gibi ekonomik açıdan sivrilen devletleri ele almaktadır.
- “Gıda ve Açlık: Piyasa Başarısızlıkları ve Adaletsizlik” başlığını taşıyan 18. Bölüm tamamen revizyona tabi tutulmuş bölümlerden bir tanesidir ve gıda ve açlık ve 2008 dünya gıda krizi konularını incelemiştir.
- “Petrol ve Enerji: Karşılıklı Bağımlılık ve Kaynak Lanetleri” başlığını taşıyan 19. Bölüm kitabı inceleyenlerin isteğı doğrultusunda kitaba tekrar dahil edilmiştir ve kaynak kıtlığı ve çatışmayla bağlantısı temelinde petrole odaklanmıştır.
- “Çevre: Küresel Felaketten Kaçınma” başlığını taşıyan 20. Bölüm son Kopenhag görüşmeleri de dahil olmak üzere küresel ısınma ve iklim değişikliği konuları etrafında ortaya çıkan tartışmaları analiz etmiştir.

Özellikler

Kitabın bölümleri UEP teorilerinin ve konularının ayrıntılarını ortaya koyarken öğrenciler anlayabilsinler diye konuları tarihsel bağlamında sunmaktadır. Daha önemi diğeri giriş kitaplarından farklı olarak bu kitapta teorilerin farklı meseleler ve politika sorunlarına uygulanması çerçevesinde öğrenciler eleştirel düşünmeye teşvik edilmektedir. Bu amaç doğrultusunda bütün bölümler farklı UEP perspektifleri ve politikaları arasında daha somut bağlantılar kurmaktadır.

Önceki baskılarda olduğu gibi kitap UEP çalışmasının temel araçlarını ortaya koymak için tasarlanmış beş bölüm ile başlamaktadır. 1. Bölüm, konunun temel unsurlarını ve alanda oldukça popüler hale gelmiş bazı son gelişmeleri tanıtmaktadır. Burada UEP’in doğasını ortaya koyma adına bazı basit araçlar ve kavramlar – konunun sınırları, üç temel UEP perspektifi, dört küresel yapı ve analiz düzeyleri – verilmektedir. 1. Bölüme kitap boyunca ele alınan teoriler ile konular arasında bağlantı

kuran temel konuları ya da “dayanakları” tartışmak üzere yeni bir kısım dahil edilmiştir. Her bölümün sonunda yer alan sonuç kısmı burada ele alınan temel fikirlere atıfta bulunmaktadır. Kitabın dördüncü baskısının sonuç kısmı revize edilmiş ve 1. Bölümün sonuç kısmına konmuştur. Dersi verenler bu kısmı dönemin herhangi bir zamanında ödev olarak verebilirler.

2, 3 ve 4. Bölümler tarihte öne çıkan güçleri yansıtan, günümüzde etkilerini devam ettiren ve UEP çalışmasına temel analitik yaklaşımları temsil eden üç perspektifi ele almaktadır: merkantilizm, ekonomik liberalizm ve yapısalcılık. 5. Bölüm öğrencilerin farklı UEP meselelerini ve olaylarını anlamalarına yardımcı olmak için iki önemli alternatif perspektifi (inşacılık ve feminizm) açıklamaktadır. Son baskıda yer alan rasyonel tercih materyalleri UEP kitabının web sitesinde (www.upugetsoundintroi.pe.com) öğrenci ve öğretim üyelerinin kullanımına açıktır.

II. Kısım devletler ve onların vatandaşları gibi değişik uluslararası aktörleri uluslararası örgütler, hükümetler dışı örgütler ve diğer gruplarla birbirine bağlayan ilişkiler ve yapılar ağını incelemektedir. 6. Bölüm üretim ve uluslararası ticaret yapısına odaklanmıştır. 7. Bölüm uluslararası para ve finans yapısını ve problemlerini ele alırken ortaya çıkan bilgiler, 8. Bölümde Üçüncü Dünya borç krizine ve son küresel finans krizine uygulanmaktadır. 9. Bölüm ulusal güvenlik kaygılarından bireysel güvenlik kaygılarına geçiş ve tek kutuplu güç dengesinin çok kutuplu dengeye dönüşmesi de dahil olmak üzere uluslararası güvenlik yapısında son dönemde görülen gelişmeler üzerinde durmaktadır. 10. Bölüm entelektüel mülkiyet haklarına özel önem vererek bilgi ve teknoloji alanında uluslararası aktörler arasında yaşanan çatışmaları incelemektedir.

III. Kısımda 11. Bölüm kalkınma sorununu ve az gelişmiş ülkelerin ekonomilerini “büyütmek” ve siyasi kurumlarını modernize etmek için başvurdukları farklı stratejilerden bazılarını analiz etmektedir. Bu bölüm aynı zamanda bölgesel bütünleşme tecrübesinin değişik çatışmalara ve piyasaların, devletlerin ve toplumların dönüşmesine neden olduğu Avrupa Birliği örneğini ele alan 12. Bölümün teorik altyapısını oluşturmaktadır. 13. Bölüm, ulusal ekonomilerini dönüştürmeye ve piyasaları kendi ekonomileriyle ilişkilendirmeye çalışan sosyalizmden ayrılan ülkelerle ilgili durumları genel olarak, Hindistan ve Çin’le ilgili hususları ise özel olarak incelemekte olup kitaba bu baskıda dahil edilmiş bir bölümdür. 14. Bölüm başka çıkılması mümkün olmayan gelişmeler ve güvenlik sorunlarıyla gündeme gelen Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgelerini ele almaktadır.

Son olarak değişik önemli küresel sorunları ve meseleleri anlama çabası çerçevesinde IV. Kısımın 15. Bölümünde insan, uyuşturucu ve başka mal kaçaklığı ile ilgili illegal faaliyetler üzerinde durulmaktadır. 16. Bölümde – turizm ve göç çerçevesinde – uluslararası ekonomi politikte görülen dinamik ve problematik insan hareketleri konusu analiz edilmektedir. 17. Bölüm ulus-ötesi şirketlerin uluslararası ekonomi politikteki önemli rollerini incelemektedir. 18, 19 ve 20. Bölümler ise kitabın önceki kısımlarında geliştirilmiş olan analitik araçları kullanarak küresel gıda, enerji ve çevre problemleri arasındaki karşılıklı bağları tartışmaktadır.

Bütün bölümler bölüm içlerinde koyu harflerle yazılmış olan temel terimler yanında tartışma soruları ve önerilen okumalarla sona ermektedir. Tavsiye edilen web siteleri kitabın web sitesine (www.upugetsoundintroipe.com) taşınmış olup orada daha sık şekilde güncellenebilmektedir. Söz konusu web sitesi aynı zamanda öğretim üyelerinin ve öğrencilerin değişik konularda daha fazla detaylı arka plan bilgisine ve fikre ulaşabilmeleri için tavsiye edilen videolar ve belgeseller de içermektedir.

EKLER

Longman, *Uluslararası Ekonomi Politığe Giriş* kitabını kullanan öğretim üyeleri ve öğrenciler için kitap içeriğinin öğrenilmesini ve öğretilmesini daha etkili ve eğlenceli kılacak kaynaklar sunmaktan memnuniyet duymaktadır.

Öğretim Üyeleri İçin

MyPoliSciKit Video Örnek Olay Çalışmaları: Güncel dünya olaylarıyla ilgili olarak önde gelen haber kaynaklarından videolar içeren ve bilgi ve yorum sunan bu DVD serileri, öğretim üyelerine güncel olayları dersle ilişkilendirme imkanı tanımakta ve onların söz konusu görüntüleri tartışma başlatmak veya ders sunumuna başlamak için kullanmasını sağlamaktadır.

Öğretim Üyesinin El Kitabı/Test Bankası: Bu kaynak her bölüm için öğrenme hedeflerini, konunun ana hatlarını, çoktan seçmeli soruları ve ödev konularını içermektedir. Bu kaynak öğretim üyelerinin kitapla ilgili ekleri hızlı bir şekilde indirmelerine izin veren bir on-line merkez olan Instructor Resource Center'da (IRC, Öğretim Üyesi Kaynak Merkezinde) yer almaktadır. Kaynağa ulaşabilmek için lütfen www.pearsonhighered.com/irc adresindeki IRC'nin giriş sayfasında kayıt olunuz.

Öğrenciler İçin

MySearchLab: Ödev hazırlamak için yardıma mı ihtiyacınız var? MySearchLab araştırma/yazma sürecinde başlangıçtan sona rehberlik sağlayarak ve akademik dergilere ve süreli yayınlara ulaşma imkanı tanıyarak zaman kazandırmakta ve elde edilen sonuçları iyileştirmektedir. Daha fazla bilgi edinmek için lütfen www.mysearchlab.com adresini ziyaret ediniz ya da yerel Pearson temsilcisiyle temasa geçiniz.

Longman Atlas of World Issues: (Longman Dünya Meseleleri Atlası, -321-05-22465): Bu kaynak Brandeis Üniversitesi öğretim üyesi Robert J. Art tarafından Penguin Atlas Serilerinden faydalanılarak hazırlanmıştır. Öğrencilerin coğrafya konusunda ve günümüzde dünyanın karşı karşıya olduğu terörizm, borç ve HIV/AIDS gibi temel konularda bilgi sahibi olmaları için tasarlanmıştır. Tematik, tam renkli haritalar günümüzde küresel düzeyde siyaseti şekillendiren güçleri ortaya koymaktadır. Öğrencilerin gösterilen kavramları ve bu kavramların günümüz dünyasına etkilerini anlamalarına yardımcı olmak için her haritaya açıklayıcı bilgiler eklenmiştir. Bu kitapla paket halinde sunulduğunda bu materyaller için ekstra ücret alınmamaktadır.

Goode's Word Atlas (Goode'un Dünya Atlası, 2-65200-321-3): İlk defa 1923 yılında Rand McNally tarafından yayınlanan Goode'un Dünya Atlası kolejlerde kullanılan referans atlaslar için standart belirlemiştir. Grafikler, tablolar ve açıklayıcı indeks yanında yüzlerce fiziki, siyasi ve tematik haritalar içermektedir. Kitapla paket halinde sunulduğunda indirimli olarak sağlanmaktadır.

TEŞEKKÜR

BU DERS KİTABI GERÇEK ANLAMDA BİR İŞBİRLİĞİ ÇABASI ÜRÜNÜDÜR. BİZE çok yardımcı olan Pearson Education'da çalışan herkese, bu arada önerilerinden ve süreç boyunca gösterdikleri sabırdan dolayı editörümüz Vikram Mukhija'ya ve editör yardımcısı Toni Magyar'a teşekkür ederiz. Öğrenci asistanına sağladıkları fondan dolayı Puget Sound Üniversitesi dekanları Kris Bartanen ile Sarah Moore'a teşekkür etmek istiyoruz. Biz aynı zamanda kitabın son baskısında sağladıkları değerli yorumları ve önerilerinden dolayı Profesörler Pierre Ly, Cynthia Howson ve Kristine Kalanges'e teşekkürlerimizi sunarız. Nazir Olangian, Elizabeth Butt, Kristen Schlewitz, Georgina Allen, Rahul Madhavan, Ryan Cunnigham, Jess Martin, Drew Cameron ve Dave Peters kitabın değişik bölümleri için araştırma yapmış ve/veya editoryal yardım sağlamıştır. Etrafımızda bulunan çok sayıda kişi günlük yaşamda hayatımızı kolaylaştırmış ve bizi teşvik etmiştir. Jill Killen, Elthea Karr ve Seattle'da Cloud City Coffe'deki gruba; Dave ve Beau'nun huzur içinde çalıştığı Rum Shack'in kullanımından dolayı Tom Stevens'a; bizimle kışkırtıcı tartışmalar yaşayan Paul Rudnick, Ed Jones, Oscar Velasco-Schmitz, Bill Hochberg, John Comer, öğretmen Joe Blenis, Josh Woodfin ve Roberta Melcore'a şükranlarımızı sunarız. Puget Sound Üniversitesi'ndeki UEP öğrencilerinin fikirleri, eleştirileri ve tepkileri olmasaydı bu kitabın yazılması mümkün olmazdı.

Dave, yorum ve desteklerinden dolayı oğulları David Erin ve Brendan'a ve proje boyunca editörlük yardımı, sabrı ve sevgi dolu desteğinden dolayı eşi Kristi Hendrickson'a teşekkür etmek istemektedir. Brad de inanılmaz sabır, teşvik ve sevgilerinden dolayı Joanne, Harry ve Noelle'e teşekkürlerini sunmayı arzu etmektedir.

Yazılarımızı gözden geçiren şu kişilere de teşekkür ediyoruz: Olufemi Babarinde, Thunderbird Küresel Yönetim Okulu; Jill Cyrstal, Auburn Üniversitesi; Anthony Gadzey, Auburn Üniversitesi; Julie George, Queens College City University of New York; John Liscano, Napa Valley Community College; Joel Ostrow, Benedictine Üniversitesi; Raju Parakkal, Florida International Üniversitesi; Mark Rupert, Syracuse Üniversitesi; Houman Sadri, Central Florida Üniversitesi; Mitchell P. Smith, Oklahoma Üniversitesi; Stephen Twing, Frostburg Devlet Üniversitesi.

Biz kitabın bu baskısını dünyanın her yerinde küresel finans krizinden dolayı sıkıntı çeken ve çok şeyini kaybeden bütün insanlara ithaf ediyoruz. Yine kitabı 2009 yazında aramızdan ayrılan Los Angeles'ta Loyola-Marymount Üniversitesinde görev yapmış olan Profesör Michael J. Carey'e ithaf ediyoruz. Puget Üniversitesi UEP programının kendini işine adanmış öğreticisi, gerçek dostu, yazarı, şairi, eleştirmeni,

itidalli hicivcisi ve müttefiki olan Mike, kitabın bütün baskılarında yer alan birçok bölümü okumuş ve eleştirmiştir. Daha önemlisi o, bu kitabın ortaya koyduğu, onu okuyan öğrencilerin hayatlarının iyileştirilmesine katkıda bulunacağına inandığımız değerlere ve fikirlere inanmıştı.

***David N. Balaam ve
Branford Dillman***

SEATTLE VE TACOMA, WASHINGTON

YAZARLAR HAKKINDA BİLGİ

Ricard Anderson-Connolly Puget Sound Üniversitesi'nde Karşılaştırmalı Sosyoloji profesörüdür ve yöntem dersleri vermektedir.

Dave Balaam Puget Sound Üniversitesi'nde Uluslararası Ekonomi Politik emeritus profesörüdür ve uluslararası ekonomi politik, gıda ve açlık, uluslararası örgütler ve Amerikan dış politikası konularında dersler vermektedir. Tarım ticareti politikası ile gıda ve açlıkla ilgili değişik konularda makaleleri bulunmaktadır.

Monica DeHart Puget Sound Üniversitesi'nde Antropoloji doçentidir. Küresel kalkınmanın kültürel politikası ve Latin Amerika'dan ulus-ötesi göç konularında dersler vermektedir. *Ethnic Entrepreneurs: Identity and Development Politics in Latin America* (Etnik Girişimler: Latin Amerika'da Kimlik ve Kalkınma Politikası, Stanford University Press, 2010) kitabının yazarıdır.

Bradford Dillman Puget Sound Üniversitesi'nde Uluslararası Ekonomi Politik doçentidir ve UEP, Orta Doğu, kayıt dışı küresel ekonomi ve entelektüel mülkiyet hakları konularında dersler vermektedir. *State and Private Sector in Algeria* (Cezayir'de Devlet ve Özel Sektör, Westview Press, 2000) kitabının yazarıdır. Orta Doğu ve Afrika konusunda dergilerde ve kitaplarda makaleleri yayınlanmıştır.

Leon Grunberg Puget Sound Üniversitesi'nde Karşılaştırmalı Sosyoloji profesörüdür ve sosyal tabakalaşma ve edebiyat yoluyla sosyoloji konularında dersler vermektedir. İlgili alanları arasında küreselleşme, değişen çalışma dünyası, örgütler ve sınır-ötesi tabakalaşma bulunmaktadır.

Hendrik Hansen Passau Üniversitesi'nde (Almanya) Politika ve Hükümet alanında öğretim üyesidir. Uluslararası ekonomi politik ve siyasi düşünceler dersleri vermektedir. UEP perspektifleri, komünizmin kökenleri, radikal İslamcılık ve Doğu Alman rejiminin totaliter karakteri konularında makaleleri ve kitapları bulunmaktadır.

Nick Kontogeorgopoulos Puget Sound Üniversitesi'nde Uluslararası Ekonomi Politik profesörüdür ve uluslararası ekonomi politik, kalkınma ve turizm konularında dersler vermektedir. Eko-turizm ve Güneydoğu Asya'da vahşi yaşam turizmi konularında yayınları bulunmaktadır.

Sunil Kukreja Puget Sound Üniversitesi'nde Karşılaştırmalı Sosyoloji profesörüdür. Ders verdiği ve araştırma yaptığı konular arasında kalkınma sosyolojisi, Güneydoğu Asya'nın ekonomi politiği ve ırk ilişkileri bulunmaktadır. *International Review of Modern Sociology* dergisinin baş editörüdür.

Ross Singleton Puget Sound Üniversitesi'nde İktisat profesörüdür ve mikro iktisat ve düzenleyici ve yönetsel iktisat konularında dersler vermektedir. İlgi alanları arasında karşılaştırmalı anti-tröst hukuku ve düzenleyici iktisat bulunmaktadır.

1. KISIM

ULUSLARARASI EKONOMİ POLİTİK YAKLAŞIMLARI

Kitabın ilk bölümü uluslararası ekonomi politiğın (UEP) temel niteliğini ve onun çok boyutlu karakteriyle alakalı bazı analitik meseleleri ele almaktadır. 2. Bölümden 4. Bölüme kadar olan bölümler, üç temel UEP yaklaşımının tarihini ve politikalarını ortaya koyan ana bölümlerdir. Söz konusu yaklaşımlar liberalizm, merkantilizm ve yapısalcılıktır. Bu bölümlerde ortaya konan teorik araçlar geçmişte ve günümüzde küresel ekonomide gündeme gelen siyasi, ekonomik ve sosyal meselelerin birçoğunun anlaşılmasına katkıda bulunacak niteliktedir. 5. Bölüm kısmen çalışma konusu üç temel yaklaşımdan ortaya çıkmış olan iki alternatif UEP yaklaşımını – inşacılık ile feminizmi – açıklamaktadır.

1. BÖLÜM

ULUSLARARASI EKONOMİ POLİTİK NEDİR?

Bir filozof - belki birçok doğal etkiyi açıklayan - çok rağbet gören bir ilke ortaya koyduğunda en vahşi ve en saçma bir mantık yürüterek bu ilkeyi bütün yaratıklara ve bütün olgulara uygular. Aklımız oldukça dar ve kısıtlı olduğundan kendi kavramlaştırmamızı doğadaki çeşitliliklere ve boyutlara uygulayamayız.

David Hume, "The Spectic" (Şüpheci)

ŞEHİRİN KIYISINDAKİ KARANLIK

ÜNİVERSİTEDEN MEZUN OLDUKTAN SONRAKİ BİRKAÇ YIL İÇERİSİNDE MAAŞI iyi olan bir iş – ya da herhangi bir iş – bulabilme – olasılığınız nedir? İşlerini, evlerini ya da emekli ikramiyelerinin büyük kısmını kaybeden arkadaşlarınız oldu mu? 2007’de başlamış olan finans krizine kendinizi nasıl adapte ettiniz? Elbise, tatil ya da arkadaşlarla dışarıda yemek yeme harcamalarınızda kesinti yapmak zorunda kaldınız mı? Belki de durumlar sizin için henüz yeterince kötüleşmemiştir! Durumunuz ne olursa olsun yatırım fonları, borç takası, CDO, alt gelir grubu ipotekli ev kredileri, AIG, Bear Stearns, Goldman Sachs, Wall Street, Main Street, TARP, G-20 ve IMF gibi şeyleri duyduğunuzda kafanız karıştı mı? Milton Friedman, John Maynard Keynes, Timothy Geitner, Larry Summers ve Bernie Madoff gibi isimleri duyduysanız bu kişilerin son finans krizindeki rollerinin ne olduğunu biliyor musunuz?

2009 sonbaharında biz bu kitabı yazarken dünyanın en büyük bankalarından ve finans kurumlarından bazılarının iflas etmesiyle dünya şiddetli bir küresel finans krizine yakalanmıştı. Büyük gazetelerden – ki birçoğu kapanmak durumunda kalmıştır – herhangi birinin başlıklarına bakan kişinin, dünyanın ikinci bir Büyük Bunalım olmasa bile bir tür küresel ekonomik felaketin eşiğinde olduğunu düşünmemesi mümkün değildi. Eylül 2007’de başlayan Amerikan bankacılık ve finans krizi birçok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeye de yayılmıştır. Küresel finans krizinin doğurduğu sonuçlar birçok kişinin gergin, korku içinde ve stresli olmasına neden olmuştur.

Finans krizinin aşağıdaki sonuçlara neden olduğu iddia edilmiştir:

Kitlesel çapta ipotekli ev kredileri geri ödenmemiştir ve dünya çapında birçok büyük banka ve finans kurumu başarısız olmuştur (bkz. 8. Bölüm).

Çoğu ülkede yüksek işsizlik oranları görülmüştür.

- Ülkelerde korumacı ticaret tedbirleri alınması yönündeki talepler artmıştır (bkz. 6. Bölüm).
- Endüstrileşmiş ülkeler tarafından önerilen liberal kalkınma stratejilerini sorgulayan fakir ülkelerde kalkınma konusunda elde edilen başarılar tehlikeye girmiştir (bkz. 11. Bölüm).
- Orta Doğu, Güney ve Güneydoğu Asya ve Afrika’nın birçok kısmında etnik, dini ve sınıf tabanlı çatışmalar şiddetlenmiştir (bkz. 9. Bölüm).
- Devletler arasında gıda, açlık, enerji ve çevrenin korunması gibi konularda çatışmalar çıkmıştır (bkz. 18-20. Bölümler).
- Çok sayıda uluslararası örgüt (IO) ve hükümet dışı örgüt (NGO) tarafından gerçekleştirilen insani faaliyetler ciddi şekilde zayıflamıştır (bkz. Bölümler 9, 11, 19 ve 20).
- Devletler içindeki ve devletler arasındaki göç hızlanmıştır (bkz. 16. Bölüm).
- Alternatif enerji kaynaklarına yapılan yatırımlarda yavaşlama görülmüştür (bkz.19. Bölüm).

Uluslararası Para Fonu (IMF) gelişmiş ülkelerin derin bir durgunluk içerisinde olduğunu bildirmektedir. ABD’de işsizlik oranı %10’un üzerine çıkmıştır, 15 milyondan fazla Amerikalı işsiz kalmıştır. Ekonomik büyüme çoğu endüstrileşmiş ülkede yavaşladığı gibi, Brezilya ve Rusya ile bazı Güneydoğu Asya ve Latin Amerika ülkelerinde hızla düşmüştür. Çin ekonomisi toparlanmaya başlamıştır, fakat tüketiciler ithal mallar satın almak için daha az para harcadıkları ve ülkeleri de kendi üreticilerini koruma amacıyla ticaret engellerine başvurdukları için birçok ülke mallarını ihraç ederek gelir elde etme kapasitesini yitirmiştir.

Dünya genelinde insanlar işsizlikten dolayı evlerini ve aldıkları yardımları kaybetmişler ve ailelerinin ya da arkadaşlarının yanına çıkmak zorunda kalmışlardır. Birçok kişi sağlık sigortalarını ya da emekli ödeneklerini yitirmiş ya da emeklilikleri gecikmiştir. Birçok ülkede kriz hükümet hazinelerindeki fonları azaltmış, bu da sağlık, eğitim, polis ve sosyal hizmet harcamalarında ciddi düşüşlere neden olmuştur. Bu tür eğilimler terörizm, fakirlik, eşitsizlik, açlık, göç, AIDS ve diğer hastalıklarla ilgili kaygıları artırmış ve enerji ve çevre problemlerini kötüleştirmiştir. Çin’de ve birçok gelişmekte olan ülkede binlerce endüstri firması kapanmıştır, bu da birçok işçiyi fakirlikten kaçmak amacıyla terk ettikleri kırsal kesime geri dönmeye zorlamıştır.

Bu kitabın bir önceki baskısı piyasaya çıktığından beri finans krizi çerçevesinde yaşananlar, 1990 yılında Soğuk Savaşın sona erişinden ya da New York’un İkiz Kulelerine ve Pentagon’a karşı gerçekleştirilen 11 Eylül saldırılarından daha ciddi gelişmeler haline gelmiştir. 11 Eylül saldırıları dünya genelinde ciddi korkulara neden olmuş olsa da finans krizi toplumlara çok daha fazla nüfuz etmiş ve ekonomileri ve hayatları beklenmedik şekillerde dönüştürmüştür. Krizle başa çıkmak için yetkililer tarafından alınan tedbirlere rağmen birçok kişi hâlâ şu anki “derin krizin” kolayca ikinci bir Büyük Bunalıma dönebileceğinden korkmaktadır. 1929’da New York borsası çöktüğünde ortaya çıkan Büyük Bunalım gibi günümüzdeki finans krizi de halkın kapitalizmin ve demokrasinin gelişmesini sağlayan ulusal ve uluslararası siyaset kurumlarına olan güven ve inancını sarsmıştır.

Şüphesiz finans krizi, nedenleriyle, olası çözümleriyle ve geleceğin küresel ekonomi politiği açısından doğurduğu sonuçlarıyla ilgili olarak ciddi bir tartışmaya neden olmuştur. Krizin bu boyutlarından her biri, değişik uluslardaki devlet, piyasa ve toplum arasındaki karşılıklı ilişkilerle bağlantılıdır. Kitabın bu baskısında ortaya koyduğumuz argümanlardan biri şudur: şu anki küresel finans krizini – ya da kitabın değişik bölümlerinde ele alınan diğer konulardan herhangi birini – yeterli şekilde tanımlayabilmek, açıklayabilmek ve anlayabilmek için tarih ve felsefe anlayışının etkisi altında iktisat, siyaset bilimi ve sosyolojiden çıkartılan metotları ve anlayışları sentezleyen analitik bir yaklaşım kullanmamız gerekir.

Aşağıda daha detaylı bir şekilde tartışılacağı gibi, uluslararası ekonomi politik (UEP) metodu, fiziki ve entelektüel sınırları bulunan karmaşık gerçek dünya sorunlarını daha iyi açıklayabilmek için farklı akademik disiplinlerin analitik unsurlarını bir araya getirme çabası olarak ortaya çıkmaktadır. Bu ifade bu noktada bir parça resmî ve kafa karıştırıcı gibi gözükse de şunu aklınızda tutmalısınız: şu anki küresel

KISALTMALAR

APEC Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği

BoP Ödemeler dengesi

CAP Ortak Tarım Politikası

CSA Toplum Destekli Tarım

AET Avrupa Ekonomik Topluluğu

EFTA Avrupa Serbest Ticaret Bölgesi

EMU Avrupa Para Birliği

AB Avrupa Birliği

FDI Doğrudan yabancı yatırım

GATT Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması

GBEP Küresel Biyo-Enerji Ortaklığı

GSMH Gayri safı milli hâsıla

GDO Genetiği değiştirilmiş organizmalar

GSYİH Gayri safı yurt içi hâsıla

GSP Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi

HIPC Aşırı derecede borçlu fakir ülkeler

IAASTD Uluslararası Kalkınma Teknolojisi ve Tarım Bilimi Değerlendirmesi

IBRD Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (ayrıca Dünya Bankası)

IMF Uluslararası Para Fonu

IO Uluslararası örgütler

UEP Uluslararası ekonomi politik

IPR Entelektüel mülkiyet hakları

ITO Uluslararası Ticaret Örgütü

LCFS Düşük Karbon Yakıtı Standardı

LDC Az gelişmiş ülkeler

MAD Karşılıklı garanti edilmiş yıkım
MDG Milenyum Kalkınma Hedefleri
MENA Orta Doğu ve Kuzey Afrika
METİ Ekonomi, Ticaret ve Endüstri Bakanlığı
MFN En fazla gözetilen ulus
MNC Çok uluslu şirketler
NAFTA Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması
NATO Kuzey Atlantik Anlaşması Örgütü
NGO Hükümetler dışı örgütler
NIC Yeni endüstrileşmiş ülkeler
NIEO Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen
NTB Tarife dışı engeller
OECD Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
OPEC Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü
PPP Tüketim gücü paritesi
SALT Stratejik Silahların Sınırlandırılması Anlaşması
SAP Yapısal Uyum Programı
TNAC Ulus-ötesi tarım şirketleri
TNC Ulus-ötesi şirketler
TRIP Ticaretle Alakalı Entelektüel Mülkiyet Hakları
UNCTAD Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı
USTR Amerikan Ticaret Temsilcisi
VER Gönüllü İhracat Sınırlandırması
WFP Dünya Gıda Programı
WIPO Dünya Entelektüel Mülkiyet Örgütü
DTÖ Dünya Ticaret Örgütü

11 Eylül 29, 42, 46, 47, 52, 139, 175, 192,
445, 454, 455, 463, 476, 489, 492,
517, 525, 527, 567, 595, 604, 610,
632

1973 petrol krizi 110

2007 küresel finans krizi 97

A

Abizaid 449

AB kurumları 51, 388, 391

açgözlü (banka yetkilileri) 77, 142

Acheson 437

açık piyasa 49, 349

açlık 15, 21, 28, 29, 33, 52, 53, 126, 142,
473, 571, 572, 573, 574, 576, 577,
578, 582, 585, 587, 590, 592, 594,
595, 596, 597, 598, 599, 600, 628,
630, 645, 655, 658, 663, 670

Adenauer 379

adil ticaret 39, 189, 201, 203, 574, 590,
644, 662

AET 224, 372, 379, 380, 381, 382, 383,
384, 388, 400, 661, 685

Afganistan 13, 138, 139, 221, 231, 398, 431,
445, 451, 463, 488, 494, 495, 512,
524, 595, 596, 611

Afrika 13, 14, 16, 21, 28, 37, 38, 47, 110, 111,
132, 180, 181, 193, 194, 198, 199, 201,
211, 223, 241, 259, 260, 261, 323,
324, 334, 335, 339, 340, 342, 351,
365, 366, 368, 398, 399, 422, 424,
482, 483, 493, 498, 507, 511, 513,
517, 521, 525, 545, 555, 573, 576,
577, 626, 638, 660, 665, 675, 686

AGİT 497, 679

ahbap-çavuş kapitalizmi 268, 359, 433

AIDS 17, 29, 33, 47, 259, 323, 325, 365,
368, 498, 533, 597, 647, 665, 670

Alex 82, 87, 587, 600

Al Gore 625, 632, 639, 650

Allen 19, 612, 623, 643, 649

Almond, Gabriel 261, 270

Alternatif turizm 532, 651

Alt gelir grubu ipotekli ev kredileri 681

Altı Derece Uzak 481

altın deli gömleği 139

Altın Standardı 214, 216

American Insurance Group 30, 657

Amerikan dış politikası 21, 553, 554

Amerikan Hazine bonoları 231

Amerikan hegemonyası 46

Amerikan yatırımları 553

Andreas, Peter 475, 477, 501

Anlaşmazlık Çözme Paneli (DSP) 203,
659

Antropoloji 21, 33, 139

Araştırma ve geliştirme 678

Araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) 678

arbitraj 491, 500, 651

Ar-Ge 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312,
313, 314, 327, 331, 397, 430, 674,
678

Arjantin 108, 211, 223, 227, 228, 243, 261,
264, 322, 573, 580, 581, 584, 586,
616, 660

arz ve talep 212, 218, 407

ASEAN 194, 195

Asimetrik bilgi 651

asimilasyon 513, 532, 651

aşırı nüfus 418, 589, 641

Aslund, Anders 432, 434, 435

Asya Kaplanları 46, 101, 346, 348, 351

Asya krizi 69, 200, 233, 240, 248, 266

Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği 668, 685

Atkinson, William 588, 600

Atlantik İttifakı 98

Avery, Dennis 587, 600

Avrupa Adalet Divanı 380, 386, 390, 391,
400, 661

Avrupa Adalet Divanı (ECJ) 391, 400, 661

Avrupa-Akdeniz Ortaklığı 458, 468, 660

Avrupa Birliği 16, 48, 49, 74, 82, 100, 109,
181, 189, 198, 232, 306, 311, 321,
334, 372, 381, 382, 383, 384, 387,
400, 410, 431, 445, 446, 447, 453,
458, 459, 467, 492, 495, 508, 512,
539, 652, 655, 657, 659, 660, 661,
662, 676, 679, 682, 683, 685

Avrupa bölgeselcilliği 390, 399

Avrupa bütünlüşmesi 399

Avrupa dışı dünya 93

Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) 224, 372, 381, 400, 661
Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) 497
Avrupa Komisyonu 376, 379, 385, 386, 388, 390, 391, 395, 396, 400, 661, 662
Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) 372, 400, 661
Avrupa Konseyi 382, 383, 388, 389, 390, 396, 400, 401, 661, 676
Avrupa Merkez Bankası 227, 253, 387, 393, 400, 661
Avrupa Para Birliği 382, 661, 685
Avrupa Parlamentosu 302, 380, 382, 383, 386, 388, 389, 390, 391, 396, 400, 662
Avrupa Serbest Ticaret Bölgesi (EFTA) 381, 400, 661, 685
Avrupa sömürgeciliği 438
Avrupa Tek Senedi 382, 385, 400, 679
Avrupa Topluluğu (AT) 385, 400, 661
Avustralya 57, 190, 223, 228, 321, 424, 512, 521, 527, 528, 530, 535, 565, 573, 575, 580, 614, 616, 632, 634, 635, 638, 679
Az gelişmişlik 343
az gelişmiş ülkeler 105, 212, 241, 242, 322, 338, 340, 341, 343, 344, 345, 347, 349, 351, 352, 361, 363, 368, 556, 561, 607, 630, 631, 673, 684

B

Bagehot 267, 270
Bağımlılık teorisi 144, 521, 658
Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) 198, 410
bağımsız refah fonları 228, 236, 253, 268, 460, 468, 567
Bakanlar Konseyi 390, 391, 396, 400, 401, 662
Baker, Raymond 241, 475, 479, 490, 501
Balaam, David N. 20, 21, 204, 231, 569
Balfour, Sebastian 452, 470
Bali 527, 535
Bank of America 30, 253, 510
Barber, Benjamin R. 56
barışı koruma 430, 453

Barleshefsky 482
Başkan İçin Küresel 2000 Raporu 628
Batı Avrupa 42, 70, 71, 81, 91, 126, 128, 218, 222, 223, 224, 225, 234, 249, 259, 380, 387, 399, 410, 627, 629
Batı tarafından zehirlenme 468, 684
BDT 198, 410, 411, 412
Beare, Margaret 492, 502
bebek endüstriler 95, 108, 115, 415, 654
Belçika 92, 93, 237, 378, 379, 380, 381, 388, 392, 478, 483, 564, 661, 683
Bergsten, C. Fred 229, 237
Bern Sözleşmesi 317
Bertram, Eva 485, 494, 501, 502
beyaz göçmen 97
Beyin göçü 509, 532, 653
Bhagwati, Jagdish 39, 86, 195, 205, 266, 270
Bichler, Shimshon 459, 470
bilgi teknolojisi 562
bilgi temelli ekonomi 109
bilgi temelli endüstri 107
bireysel çıkar 60, 62, 64, 67
bireysel hürriyetler 80
Birleşmiş Milletler 47, 134, 344, 345, 365, 368, 483, 493, 496, 497, 508, 509, 510, 520, 528, 540, 571, 572, 578, 627, 643, 646, 649, 655, 673, 677, 683, 686
Bisiklet teorisi 652
biyo-çeşitlilik 322, 326
biyolojik çeşitliliği koruma 50
Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi 634
Biyolojik ve Zehirli Silahlar Sözleşmesi (BTWC) 652
biyoyakıtlar 582, 583, 584, 585, 652
bırakınız yapınlar 30, 31, 35, 49, 58, 59, 63, 68, 69, 74, 75, 77, 79, 82, 83, 94, 97, 104, 142, 182, 235, 249, 263, 265, 266, 268, 354, 358, 520, 663
BM 47, 50, 53, 76, 110, 142, 196, 201, 233, 259, 260, 267, 317, 322, 338, 345, 366, 368, 424, 430, 447, 449, 452, 453, 464, 479, 483, 491, 498, 512, 517, 574, 578, 580, 582, 588, 590, 609, 628, 629, 630, 634, 646, 659, 673, 674, 675, 683, 684
BM Barışı Koruma Operasyonları 675
BM Kopenhag iklim zirvesi 53
Boeing 109, 179, 459, 549, 553, 554, 559,

562, 564, 565, 566, 665
Böhn, Franz 82
Boldrin, Michele 330, 332, 333
bölgesel bütünleşme 16, 377, 463, 486, 652
bölgeselcilik 48, 373, 378, 379, 397, 400
Bölgesel Göç Konferansı 509
bölgesel ticaret blokları 194, 195, 376
bölgesel ticaret grupları 49
Bolivya 82, 120, 264, 493, 494, 596
Bollier, David 329, 333
Bono 364
bonyad 463, 468
Bonyadlar 653
Boot, Max 139
borç krizi 175, 196, 225
borç takası 28, 242
Boyle, James 329, 333
Bracero Programı 508
Brady Planı 242
Bretton Woods 70, 71, 98, 137, 186, 214, 216, 217, 219, 222, 224, 234, 653, 660, 662, 668, 684
Brezilya 29, 42, 53, 72, 84, 102, 105, 108, 120, 180, 193, 198, 211, 223, 226, 234, 235, 240, 243, 261, 264, 311, 322, 324, 325, 348, 353, 432, 538, 539, 545, 564, 573, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 591, 592, 619, 620, 626, 637, 660
Broad 56, 593, 601
Brown, Lester 270, 443, 469, 580, 594, 600, 649
Brunei 223, 505, 511, 534
Bruntland, Gro Harlem 628
BSR, 562, 563
bulaşma 254, 268, 679
Burjuvazi 123, 653
Burma 431, 493, 495, 496, 497, 525, 527
Bush 32, 42, 77, 86, 112, 119, 130, 138, 139, 145, 193, 205, 226, 233, 242, 249, 250, 252, 255, 256, 257, 454, 585, 595, 601, 611, 613, 628, 635, 671, 672, 683
bütçe açığı 84, 231, 393
bütünleşmiş şirket 567
Büyük Bunalım 13, 28, 29, 68, 70, 78, 85, 97, 187, 215, 216, 254, 510
Büyük Toplum 71, 72, 222

C-Ç

cari açık 221, 236
cari hesap 219, 220, 221, 224, 226, 229, 236, 243, 244, 656, 668
Carter, Jimmy 137, 606, 607, 621, 628, 656
Castro, Fidel 39, 133, 406
Caves, Richard 547
Çek Cumhuriyeti 348, 383, 397, 410, 411, 670
Çerçeveleme 663
çevre dostu ürünler 644
çevre meseleleri 599
çevre politikası 640
Çevre sorunları 640
Cezayir 21, 223, 370, 406, 439, 441, 442, 444, 452, 453, 462, 463, 466, 524, 608, 614, 623, 678
CFC 628, 629, 631, 674
Chang, Ha-Joon 39, 91, 97, 105, 116, 306, 357, 360, 370, 597, 601
Chevron Corporation 112, 538
Chicago okulu 78
Churchill, Winston 379
Çiftlik Yasası 96
cihat 46
Çin 9, 15, 16, 29, 37, 38, 39, 42, 47, 48, 50, 51, 52, 53, 74, 75, 81, 84, 93, 98, 101, 102, 105, 109, 110, 111, 112, 113, 120, 133, 135, 177, 179, 180, 188, 193, 195, 197, 198, 200, 208, 211, 212, 213, 220, 221, 222, 225, 226, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 249, 318, 319, 331, 334, 335, 346, 348, 351, 354, 357, 361, 372, 397, 403, 404, 405, 412, 416, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 539, 541, 542, 543, 544, 545, 553, 554, 555, 561, 563, 564, 565, 566, 572, 576, 577, 580, 581, 582, 583, 620, 621, 626, 630, 632, 636, 637, 638, 640, 646, 654, 657, 660, 662, 665, 669, 670, 675
cinsiyet 35, 49, 466, 516, 662, 670
cinsiyet ilişkileri 49
cinsiyet temelli istismar 35
çıkar grupları 46, 104
Clark, Michael 498, 623

Clinton, Bill 74, 138, 192, 195, 249, 482,
609, 632, 635, 639
Clinton yönetimi 74, 249, 609, 635
CNN etkisi 655
Çocuk Hakları 498
Çocuk Ticareti 498
Coğrafi betimleyiciler 316, 320, 321, 664
Cohen, Benjamin J. 38, 55, 87, 223, 237,
269
çok kutuplu güç dağılımı 102
Çok Taraflı Çevre Anlaşmaları (MEA) 630
çok taraflı ticaret görüşmeleri 102, 192
Çok Taraflı Yatırım Anlaşması (MAI) 559
Colander, David 75, 76, 87
Çöl Fırtınası Harekatı 460
Collier, Paul 76, 87, 563, 589, 600
Collins, Joseph 269, 577, 581, 583, 599,
601
Colombo Süreci 509
Cook, Thomas 528
COP 634
CSA 574, 594, 599, 656, 685
CSR 562
CTBT 656
Cui bono? 174, 657

D

Dale, John 496, 502
Damping 185
DARPA 308
Darwinist küresel ekonomi 85
Darwinizm 46
De Beers 482, 483, 489
Deere, Carolyn 328, 332, 333
DeGaulle, Charles 223, 379
Değer kaybetme 651, 658
Değerlenme 651, 658
değiştirilebilir oranlı ev kredileri 31
DeHart, Monica 21, 533
Demografik dönüşüm 577, 658
demokrasi açığı 396
Demokratik Kongo Cumhuriyeti 489, 580,
581
demokratik süreçler 82
De Soto, Hernando 362, 363, 369
Deudney, Daniel 430
devalüasyon 184, 230, 658, 659
“devlet benim” 91

devlet gücü 82
devlet müdahalesi 39, 108, 354, 359, 677
devlet-piyasa formülü 81
devrimci hareketler 97
Diamond, Jared 483, 484, 644, 650
Diaspora 513, 533, 659
diaspora toplulukları 513
Dillman, Bradford 14, 21, 231, 332
dinamik verimlilik 376, 400, 401, 659, 681
Dış kaynak kullanma 674
doğal fiyat 63
doğrudan yabancı yatırım 108, 180, 190,
195, 207, 234, 322, 327, 350, 377,
432, 537, 540, 542, 545, 546, 547,
548, 549, 551, 552, 553, 555, 556,
557, 560, 561, 562, 563, 564, 566,
567, 568, 683
Doğu Asya 75, 108, 180, 198, 199, 227,
268, 339, 340, 353, 354, 355, 356,
358, 359, 360, 417, 424, 462, 550,
576, 656
Doğu Avrupa 31, 32, 74, 120, 135, 180, 339,
379, 382, 387, 397, 400, 404, 407,
408, 409, 431, 432, 433, 483, 512,
638
Doğu Sorunu Oyunu 443
Doha turu 193, 265, 573, 684
Doha Turu 84, 106
dolar talebi 213
Dominik Cumhuriyeti 120, 320, 351, 516,
532
döngüsel göç 507, 532, 654
Döngüsel göç 507, 654
Dos Santos, Theotonio 134
Döviz krizi 658
döviz kuru 72, 98, 175, 210, 214, 216, 217,
218, 224, 225, 234, 236, 246, 247,
249, 262, 549, 653, 654, 671
döviz kuru ayrımcılığı 98
döviz kuru oranları 175, 224, 225, 658, 662
DSP 191, 192, 203, 659
DTÖ 46, 74, 81, 106, 107, 138, 141, 178, 183,
191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199,
201, 202, 203, 205, 266, 267, 314,
315, 318, 319, 320, 321, 322, 323,
324, 351, 362, 430, 520, 522, 558,
559, 561, 573, 588, 592, 594, 620,
630, 637, 646, 650, 682, 684, 686
Dubai 456, 457, 458, 459, 468, 510
Dünya Bankası 46, 70, 74, 75, 76, 81, 98,

102, 106, 107, 137, 138, 141, 179, 196,
199, 200, 204, 216, 225, 228, 233,
236, 240, 241, 243, 244, 259, 260,
261, 266, 267, 268, 270, 341, 345,
346, 358, 359, 360, 363, 366, 367,
368, 408, 410, 419, 420, 434, 456,
487, 490, 510, 576, 583, 588, 590,
594, 625, 631, 644, 653, 668, 684
Dünya Düzdür 45, 75, 179
Dünya Entelektüel Mülkiyet Örgütü 317,
686
Dünya Entelektüel Mülkiyet Örgütü
(WIPO) 317
dünya gıda krizi 14, 15, 572, 573, 596
Dünya Gıda Programı 590, 593, 597, 599,
684, 686
Dünya Sağlık Örgütü 434, 492
Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi (WTTC)
520
Dünya Ticaret Örgütü 42, 106, 132, 178,
183, 191, 198, 203, 234, 256, 266,
314, 361, 377, 391, 411, 413, 428,
458, 462, 519, 543, 573, 630, 650,
659, 664, 669, 671, 673, 677, 684
Dünya Turizm Örgütü 518
durağan verimlilik 376, 400, 681

E

Easterly, William 76, 87, 490, 502, 596, 601
ECJ 386, 391, 400, 661
Edler, Jakob 308, 332
EFTA 381, 382, 400, 661, 685
egemenliğin ticarileştirilmesi 487, 500
egemenlik 36, 54, 75, 115, 377, 387, 389,
424, 450, 486, 487, 535, 680
eğitim yatırımları 109, 311
Eichengreen, Barry 232, 237, 269
ekonomik birlik 375, 660
ekonomik bütünleşme 373, 375, 376, 379,
380, 392, 399, 400, 656, 660
ekonomik büyüme 14, 50, 53, 54, 74, 79,
84, 188, 197, 225, 234, 241, 249, 264,
345, 346, 348, 354, 358, 359, 376,
380, 387, 405, 411, 416, 419, 422,
427, 428, 432, 438, 516, 539, 540,
564, 628, 662, 665, 666
ekonomik durgunluk 75, 229, 241, 411, 427,
433, 506, 510, 522, 542, 606

ekonomik etkinlik 68, 442
Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
(OECD) 559, 584, 683, 686
ekonomik kalkınma 13, 31, 52, 66, 99, 225,
241, 340, 341, 343, 345, 350, 359,
360, 373, 410, 414, 423, 460, 532,
537, 573, 582, 584, 595, 629, 647,
666, 681
ekonomik liberal görüş 368
ekonomik liberalizm 16, 32, 35, 44, 49,
50, 54, 58, 72, 82, 85, 113, 114, 330,
420, 428, 587, 600, 664
ekonomik milliyetçilik 36, 95, 96, 115, 183,
331, 660, 670
ekonomik özgürlük 80
ekonomik rekabet 53, 104, 397, 539
ekonomik yaptırımlar 481
ekonomi politik 21, 22, 29, 33, 34, 42, 43,
53, 54, 99, 121, 122, 174, 175, 186,
225, 310, 335, 404, 503, 511, 603,
604, 615, 645, 656, 657, 659, 660,
668, 672, 681, 685
Ekoturizm 524, 532
Ekvator 82, 120, 370, 596, 612, 623
El Grande 476
elit oligarşisi 82
El-Kaide 445, 450
Emisyon kredileri 660
emperyalizm 95, 133, 134, 136, 138, 139,
144, 185, 340, 415, 447, 552, 553,
566, 666, 672
Endaka etkisi 550
Endonezya 47, 112, 211, 223, 234, 245, 247,
260, 325, 342, 348, 351, 358, 432,
490, 493, 524, 525, 527, 571, 589,
614, 623, 637, 660
endüstri firması 29
endüstrileşmiş ülke 71, 80, 99, 179, 345,
574, 669
endüstrileşmiş ülkeler 44, 107, 111, 136,
138, 188, 242, 344, 349, 350, 368,
605, 635, 647, 670, 686
Endüstriyel casusluk 110
endüstriyel mal 96
endüstriyel politika 91, 101, 115, 311
endüstriyel şirketler 84
Endüstriyel tarım 651, 667
enerji kaynakları 100, 604, 615, 616, 618,
619, 621, 635, 636, 641
Engels, Friedrich 121, 144

entelektüel bilgi 110
entelektüel hakimiyet 144
entelektüel mülkiye hakları 50
entelektüel mülkiyet 16, 21, 63, 81, 106,
107, 175, 190, 203, 302, 303, 304,
307, 308, 312, 313, 314, 316, 317,
318, 319, 320, 321, 322, 323, 324,
325, 326, 327, 328, 329, 330, 331,
423, 430, 477, 488, 589, 674, 682
entelektüel mülkiyet hakları (IPR) 21, 63,
81, 106, 107, 190, 203, 307, 317, 318,
319, 320, 322, 325, 327, 330, 423
Ericsson 61
Escobar, Pablo 488
eşitsizlik 29, 48, 49, 50, 51, 121, 141, 267,
340, 444, 450, 511, 531
esnek döviz kuru 72, 224, 234, 236, 249,
262
Estonya 31, 351, 383, 394, 410, 411
Etiyopya 13, 259, 260, 574, 578, 581, 595,
597
Etkin Piyasa Hipotezi 78
etnik köken 35, 512, 574
etnik ve dini çatışmalar 13
Eucken, Waltern 82, 83
EURATOM 372, 381, 384
ev kredisi 31, 32, 77, 140, 240, 248, 250,
252, 253, 254, 425
evrensel iyi 66

F

fakirlik 13, 29, 47, 52, 58, 74, 76, 142, 258,
259, 267, 337, 338, 339, 368, 404,
408, 412, 431, 441, 464, 504, 574,
578, 586, 596, 599, 612, 641, 665
Fallows, James 358, 370, 422, 435, 675
Fanon, Frantz 340, 341, 369
FAO 258, 571, 574, 576, 578, 580, 587, 593,
630, 664
Fargues, Philippe 453, 470
Farklı vergilendirme 659
Fas 111, 319, 439, 441, 442, 448, 452, 453,
458, 463, 466, 467, 469
Faşizm 70
Faux, Jeff 144, 565, 566
Feminizm 16, 48, 662
feodal beylikler 91
feodalizm 59, 64, 123

Filistin 438, 439, 441, 442, 443, 445, 447,
450, 451, 464, 465, 479, 670
Filistinliler 445, 449, 450, 461
finansal araçlar 31, 251, 305
Finansal Koordinasyon Mekanizması
(FCM) 590
finans hesabı 220
finans krizi 13, 28, 29, 30, 43, 47, 48, 51,
53, 54, 55, 58, 69, 76, 77, 78, 81, 85,
86, 91, 104, 114, 174, 175, 180, 186,
198, 200, 202, 203, 208, 209, 221,
228, 229, 231, 232, 233, 234, 240,
244, 245, 248, 251, 253, 260, 262,
265, 269, 351, 359, 372, 394, 408,
419, 421, 426, 432, 439, 445, 456,
459, 472, 499, 541, 579, 593, 599,
619, 622, 636, 640, 644, 656
Finans krizi 30, 33, 36, 51, 52, 80, 105,
228, 261, 394, 411, 613
finans oligarşisi 79
finans piyasaları 77, 239, 372, 397
finans sektörü 79
Fish M. Steven 412, 434
fiyat rekabeti 61
Frankenştayn 73
Fransa 40, 71, 91, 97, 108, 110, 126, 190,
219, 223, 226, 232, 234, 237, 257,
320, 321, 367, 379, 380, 381, 382,
383, 384, 387, 388, 389, 392, 393,
394, 395, 397, 398, 442, 444, 452,
453, 508, 515, 517, 522, 535, 538,
545, 561, 565, 573, 606, 619, 620,
653, 661, 675, 683
Freedom House 411, 412, 441, 466, 469
Friedman, Milton 28, 35, 39, 44, 45, 46,
55, 56, 58, 59, 72, 73, 75, 78, 86, 87,
139, 179, 203, 204, 205, 226, 249,
254, 425, 435, 485, 501, 601, 620,
623, 632, 649, 650
Friedman, Thomas 44, 46, 56, 75, 139,
179, 203, 204, 425, 435, 485, 501,
620, 623, 632, 650

G

G-8 13, 193, 260, 584, 590
G-20 13, 28, 40, 193, 196, 234, 256, 257,
258, 261, 266, 267, 268, 397, 430,
534, 561, 660

Galbraith, James 39, 79, 87
Garnaut, Ross 646
GATS 195, 317, 520
GATT 70, 74, 98, 99, 102, 106, 137, 178, 186,
187, 188, 189, 190, 191, 195, 196, 199,
203, 204, 205, 216, 317, 341, 346,
594, 630, 663, 684, 685
Gayri safı milli hâsıla 685
GDO'lar 589, 599
GEF 631
Geitner, Timothy 28, 257
gelir adaletsizliđi 46, 74, 577, 586
gelirin eşit şekilde dağıtılması 50
gelir vergisi 73, 516
Gelişmekte olan ülkeler 198, 202, 261,
321, 322, 324, 326, 346, 500, 575,
577, 683
Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GSP) 344
genel seçim hakkı 95
General Electric 459, 538, 560
genetiği değiştirilmiş mallar 104
Genetiği değiştirilmiş organizmalar 664,
685
George, Susan 19, 42, 112, 116, 193, 233,
242, 247, 269, 577, 635, 670, 671,
672, 683
Georghiou, Luke 308, 332
Geyik avı 680
Gill, Bates 430, 435
Gilpin, Robert 55, 101, 116, 204, 225, 237,
553, 554, 568
girişimcilik özgürlüğü 61
gıda fiyatları 571, 582, 597
Gıda güvenliđi 663
Gıda Karşılığında Petrol 447, 468
Gıda Karşılığı Petrol Programı 673
Gıda ve Tarım Örgütü 258, 571, 630, 664
Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) 258, 571, 580,
630, 664
gıda yardımı 575, 576, 588, 590, 592, 595,
596, 684
Glasnost 664
Glitter, Gary 531
göç 16, 21, 28, 29, 51, 54, 97, 123, 312, 335,
375, 386, 409, 451, 453, 461, 464,
472, 476, 496, 504, 505, 506, 507,
508, 509, 510, 512, 513, 515, 516,
517, 531, 532, 592, 653, 654, 667,
679, 683
göçmen devletleri 512, 532, 679
göçmen işçi 508, 509
göçmenler 13, 313, 432, 460, 463, 505,
506, 507, 508, 509, 510, 511, 512,
513, 514, 515, 517, 531, 532, 668
göç politikası 97, 375
Goff, Patricia 109
Gömülü liberalizm 660
Google 308, 427
Gore, Al 623, 625, 632, 639, 649, 650
görelı eşit gelir dağılımı 79
görünmez el 62, 63, 85, 93, 115, 478
Grameen, Bank 363, 368, 665, 670
Gramsci, Antonio 130, 131, 132, 142, 144,
667, 674
Greider, William 55, 144, 552, 568
Griffiths, Peter 596, 597, 599, 601
Grossman-Doerth, Hans 82
GSMH 44, 81, 101, 108, 179, 188, 198, 199,
232, 257, 350, 355, 393, 394, 395,
408, 410, 411, 416, 417, 419, 420,
423, 429, 432, 445, 456, 462, 479,
511, 513, 519, 630, 636, 640, 646
GSYİH 259, 260, 685
Güç dengesi 652
güç ve refah 52, 65, 573
gümrük birliği 373, 375, 376, 380, 400,
458, 656, 658, 660, 679
gümrük duvarları 97
Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel An-
laşması (GATT) 70, 203, 216, 630,
663, 684, 685
Güneşe Bakış 358
Güney Amerika 93, 138, 181, 494, 509
Güney Amerika Göç Konferansı 509
Güney Asya 199, 339, 340
Güneydoğu Asya 13, 22, 28, 29, 44, 47, 74,
138, 194, 234, 245, 248, 368, 521,
550, 582, 610, 656, 659
Güney Kore 39, 42, 47, 72, 98, 99, 101, 102,
108, 135, 198, 211, 223, 226, 245,
309, 311, 312, 319, 348, 351, 353,
354, 355, 356, 357, 358, 432, 505,
510, 544, 565, 578, 581, 595, 620,
630, 637, 660, 679
güvenlik çıkmazı 92, 115
Güvenlik ikilemi 679
Güvenlik Konseyi 201, 424, 447, 483
Güvenlik toplumu 678
güvenlik yapısı 42, 54, 175, 330, 399, 401,
489, 652, 653, 671, 679

H

Hamilton, Alexander 39, 95, 114, 115, 116, 183, 660
Hardin, Garret 576, 599, 630, 650, 682
Harry Potter ve Felsefe Taşı 378
haşhaş ihracatı 93
Hashim, Ahmed S. 469, 470
hatalı bilinçlilik 127, 131, 144, 662
Haydut devletler 678
Hayek, Friedrich 35, 39, 58, 59, 70, 72, 73, 84, 87
Hegemonya 139, 652, 666
hegemonyaya dayanan istikrar teorisi 85
Heilbroner, Robert 34, 55
Hidra etkisi 666
HİL (aykırı müdahaleci liberaller) 35, 46, 47, 49, 54, 58, 59, 77, 80, 81, 85, 86, 114, 115, 194, 233, 254, 255, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 516, 521, 574, 588, 666
Hindistan 9, 15, 16, 39, 47, 48, 50, 51, 53, 74, 75, 81, 84, 93, 109, 111, 179, 180, 193, 197, 211, 223, 234, 249, 261, 264, 308, 311, 312, 313, 321, 323, 324, 325, 326, 331, 334, 335, 342, 346, 348, 354, 357, 361, 372, 397, 398, 404, 405, 406, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 429, 431, 432, 433, 434, 435, 461, 495, 510, 511, 523, 525, 532, 538, 539, 540, 543, 545, 550, 555, 561, 563, 564, 572, 576, 577, 580, 581, 582, 583, 584, 589, 614, 619, 620, 626, 636, 637, 638, 640, 658, 660, 665, 669
HIPC Girişimi 259, 269, 666
hiper-küreselleşme 45
Hitler 82, 187
Hizbullah 445, 449, 451, 453, 454, 463, 466, 492
Hollanda 91, 92, 99, 379, 380, 381, 383, 388, 389, 392, 398, 517, 538, 606, 619, 661, 667, 674, 683
homojenleştirme 46, 110
Hong Kong 39, 47, 101, 180, 198, 223, 227, 245, 348, 351, 355, 357, 361, 507, 533, 541, 544
Hu döneminde Çin 423
Hughes, Karen 438

hükümetler dışı örgütler 14, 16, 28, 468, 482, 496, 498, 526, 561, 626, 664
Hunter, Suzanne 197, 205, 583, 600
Huntington, Samuel 446
Hüseyin, Saddam 138, 259, 448, 452, 453, 491, 609
Hymer, Stephen 547, 548, 553, 568

Hİ

IAASTD 588, 599, 600, 667, 685
IBM 63, 109, 311, 313, 319, 543, 562, 564, 663, 665
içtihat 443, 468
İçtihat 666
I. Dünya Savaşı 44, 56, 82, 95, 130, 215, 309, 443, 453, 492, 552, 668
İhracat kotaları 184
İhracat sübvansiyonları 184, 662
İhracat temelli büyüme 44, 99, 348, 350, 358, 359, 368, 369, 498
İhracat temelli büyüme 427, 662
II. Dünya Savaşı 68, 70, 71, 97, 98, 106, 108, 134, 178, 186, 188, 214, 218, 222, 234, 305, 307, 308, 312, 335, 344, 354, 372, 378, 379, 383, 399, 405, 443, 453, 465, 519, 522, 539, 553, 561, 587, 591, 594, 597, 605, 627, 647, 653, 659, 669, 672, 673, 675, 682, 684
İkenberry, G. John 430, 435
İki kutupluluk 652, 671
iki kutuplu sistem 102
iklim değişikliği 15, 35, 52, 53, 473, 639, 640, 647, 660, 664, 679
iklim değişikliği 13
İleri Savunma Araştırma Projeleri Ajansı (DARPA) 308
iletişim sistemleri 44, 74, 303
illegal piyasalar 54, 486, 500
İltica 513, 651
iMacs 46
IMF 13, 28, 29, 46, 70, 74, 75, 76, 79, 81, 98, 102, 106, 107, 137, 138, 141, 175, 196, 209, 214, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 224, 225, 228, 230, 232, 233, 236, 240, 241, 242, 243, 244, 256, 257, 258, 259, 260, 262, 266, 267, 268, 270, 341, 345, 346, 362,

363, 366, 367, 368, 397, 399, 470,
479, 588, 590, 594, 652, 668, 685
İngiliz Parlamentosu 59, 63, 65
İngiltere 31, 32, 38, 39, 40, 44, 58, 60, 64,
65, 66, 71, 73, 74, 85, 91, 92, 93, 94,
95, 96, 98, 113, 121, 182, 183, 186,
210, 211, 215, 216, 217, 219, 223, 225,
226, 228, 234, 249, 252, 255, 257,
348, 349, 350, 360, 367, 370, 380,
381, 382, 385, 388, 392, 394, 395,
398, 414, 442, 443, 444, 478, 483,
517, 526, 527, 535, 538, 543, 565,
569, 581, 608, 614, 620, 627, 637,
654, 655, 657, 661, 675
inşacılık 16, 24, 49, 656
İnsan, Devlet ve Savaş 40
insan hakları 38, 42, 54, 74, 120, 178, 322,
330, 401, 403, 423, 424, 449, 465,
516, 526, 679
İnsanî Çevre Konferansı 627
insani yardım faaliyetleri 50
insan kaçakçılığı 478, 490, 496
intifada 449, 468, 668
ipotekli ev kredileri 28, 32, 250, 252, 268,
681, 682
ipotekli ev kredisi 31, 240, 248, 250, 252,
253, 254, 425
IPR 50, 106, 175, 302, 319, 331, 589, 667,
685
Irak 13, 110, 130, 138, 139, 201, 221, 229,
259, 370, 388, 437, 438, 439, 441,
445, 447, 448, 449, 450, 451, 452,
454, 460, 462, 464, 465, 466, 467,
470, 478, 491, 512, 524, 595, 606,
607, 608, 609, 610, 611, 612, 613,
616, 623, 670, 673, 678
İrlanda 31, 32, 66, 93, 223, 228, 232, 233,
311, 351, 357, 382, 383, 385, 388,
392, 395, 524
irrasyonel bolluk 77
işçi havaleleri 468, 509, 510, 511, 532
İslamcılık 22
İspanya 31, 91, 228, 232, 382, 385, 388,
392, 393, 394, 395, 397, 452, 463,
478, 508, 510, 512, 522, 538, 620
İsrail 211, 309, 316, 438, 439, 441, 442,
443, 444, 445, 446, 447, 448, 449,
450, 451, 452, 454, 456, 457, 458,
461, 462, 464, 465, 466, 468, 479,
524, 525, 603, 606, 654, 656, 668

işsizlik oranları 28, 29, 47, 394, 510
işsizlik sigortası 70
istihdam olanakları 74, 89, 93, 181, 200
istikrarlı ekonomik büyüme 71
istikrarsızlık 231, 362, 410, 433, 521, 524,
545, 549, 578, 613, 622
istikrar teorisi 71, 85, 665, 666
İsveç 39, 71, 91, 97, 126, 211, 237, 255, 301,
302, 309, 382, 388, 392, 397, 413,
565, 620, 627
İtalya 32, 91, 95, 131, 223, 232, 234, 237,
367, 379, 380, 381, 388, 392, 395,
397, 409, 453, 463, 493, 508, 517,
550, 565, 620, 661, 683
ithalat kotaları 100, 115, 190
ithal ikameci 92, 352, 353, 358, 359, 360,
368, 369, 414, 662, 666
ITO 187, 685
İyi huylu merkantilizm 652
iyi niyetli merkantilist 101
İzlanda 31, 32, 233, 248, 258, 381, 388

J

Japonya 39, 52, 71, 72, 95, 96, 98, 99, 101,
102, 103, 104, 108, 111, 137, 184, 186,
188, 189, 193, 195, 198, 210, 211, 218,
219, 220, 221, 222, 224, 225, 226,
227, 228, 232, 234, 248, 249, 250,
252, 255, 261, 262, 263, 308, 309,
310, 311, 316, 320, 348, 351, 354,
357, 367, 404, 456, 459, 493, 495,
508, 510, 512, 521, 538, 543, 544,
546, 548, 550, 554, 555, 563, 565,
595, 603, 606, 619, 620, 634, 637,
638, 655, 659, 669, 675
Jefferson, Thomas 64, 95
jeopolitik 368, 445, 513, 612
Jintao, Hu 422
Johnson, Chalmers 72, 79, 87, 116, 145,
332, 543
Johnson, Simon 79, 87

K

kabile bağları 35
Kaddafi, Muammer 448
Kahn, Herman 628, 649
kakao 93

- kalkınmacı devlet 108, 115
Kalkınma kapitalizmi 659
kalkınma politikaları 197, 241, 462, 672
kalkınma stratejisi 48, 322, 341, 349, 350,
360, 415, 521, 532
kamusal karar 82
Kanada 57, 109, 111, 210, 211, 223, 234,
255, 309, 326, 367, 373, 435, 483,
492, 493, 509, 527, 548, 561, 565,
573, 576, 580, 592, 614, 617, 619,
627, 634, 635, 637, 638, 653, 673
Kant, Immanuel 379
kapitalist ekonomi 120
kapitalizm 45, 55, 59, 61, 73, 81, 84, 121,
123, 124, 126, 130, 131, 133, 138, 216,
265, 363, 405, 407, 412, 431, 478,
645, 654
Kapitalizmin İlkeleri 60
Kapitalizm ve Özgürlük 73
kapitülasyonlar 468, 654
Kapsamlı Test Yasağı Anlaşması (CTBT)
656
kara borsa 50, 406
kara para aklama 463, 476
Karbon tecridi 654
Karbon yutakları 654
kârlı kayıt ücretleri 31
karşı hareket 115
Karşılaştırmalı politika 476
karşılaştırmalı üstünlük 115, 183, 185, 320,
418, 478, 663, 669, 681
karşılaştırmalı üstünlükler 94, 182, 203,
352, 354, 355
Karşılaştırmalı üstünlükler yasası 182
karşılıklı bağımlılık 44, 54, 90, 99, 101, 104,
114, 115, 134, 178, 181, 190, 214, 231,
267, 361, 425, 426, 578, 604, 626,
654, 681
Katar 192, 223, 370, 439, 441, 459, 460,
505, 611, 614, 619, 623, 665
kauçuk 93, 259, 681
kayıt dışı ekonomi 14, 362, 368
kaynak dağılımı 61, 121
kaynak kıtlığı 15
Kaynakları Bol Yeryüzü: Küresel 2000'e Bir
Cevap 628
kaynakların dağıtımı 59
kaynakların laneti 612, 622, 678
kaynak stokları 111
Kazakistan 223, 410, 582, 584, 612, 614
Kazanç paradoksu 677
Kenya 13, 525, 545, 574, 597, 628
Keynes, John M. 28, 35, 39, 49, 58, 68,
69, 70, 71, 72, 73, 78, 80, 84, 85, 86,
97, 98, 99, 115, 213, 215, 217, 241,
249, 251, 254, 263, 268, 269, 362,
668, 674
Keynesçilik 68, 69, 72, 85, 249, 668
Keynesçi teori 68, 85, 668
Khalidi, Rashid 465, 469
KickStart 642, 650
Kim Il-Jung 406
Kimyasal Silahlar Sözleşmesi (CWC) 654
kişisel özgürlüklerin kısıtlanması 50
Kitle imha silahları 50, 452, 684
kitleselel kirlilik 51
kitleselel tüketim 45, 350, 627
Kızılderili 96, 492
Klare, Michael T. 611, 623
Klasik merkantilizm 90, 113, 115, 655
klasik sosyalizm 420
kloro-floro-karbon 628
kolektif irrasyonellik 69
kolektif mallar 98
Kölelik Yolu 72
Kolombiya 319, 451, 489, 494, 495, 500,
616, 627, 675, 676
komploculuk 448, 468, 656
Komünist Manifesto 67, 123
Komünist Parti 51, 408, 421, 422, 423,
424, 427, 428, 657
komünizm 70, 102, 123, 335, 378, 385, 407,
431, 465, 575
Kopenhag görüşmeleri 14, 15
Körfez İşbirliği Konseyi 439, 452, 453,
460, 461, 463, 466, 468, 665, 678
Kornai, Janos 406, 434
Korten, David 558, 568, 569
Korumacılık 95, 103, 357, 554, 652, 677
korumacı politikalar 51, 99
korumacı ticaret 28, 101, 114, 183, 184,
186, 199, 574, 575, 584, 657, 672
koşulluluk 243, 268, 656, 668
kötü niyetli merkantilist 101
Krauthammer, Charles 139
kredi kartı borçları 140
kredi kuruluşları 31
kredi piyasaları 257
kredi temerrüt takası 268, 657
Küba 133, 201, 348, 352, 405, 496, 497,

530, 616, 617, 630
Kültür Devrimi 421, 433
kültürel egemenliğin 110
kültürel vatandaşlık 514, 516, 532, 657
Küreselcilik 664
küresel dönüşüm 44
küresel durgunluk 77, 476
küresel düzey faktörü 43
küresel ekonomi 14, 21, 29, 34, 37, 42, 44,
49, 51, 52, 53, 66, 111, 114, 121, 131,
134, 174, 175, 228, 229, 235, 253,
309, 313, 361, 403, 404, 429, 476,
477, 479, 480, 499, 573, 595, 604,
615, 645, 646, 668, 671, 673
küresel eşitsizlik 48, 49, 511
küresel felaket 13, 232
küresel finans 14, 15, 16, 19, 28, 29, 30,
32, 43, 47, 49, 51, 54, 69, 76, 97, 104,
143, 174, 175, 178, 180, 186, 200,
202, 203, 208, 209, 214, 217, 221,
229, 230, 234, 235, 239, 240, 247,
248, 254, 255, 260, 266, 267, 268,
305, 359, 395, 397, 421, 430, 432,
439, 456, 458, 476, 539, 579, 598,
599, 604, 621, 636, 647, 648, 656,
675, 682, 683
küresel finans krizi 47, 51, 54, 69, 76, 104,
174, 175, 180, 186, 200, 203, 208,
209, 221, 229, 240, 248, 260, 268,
421, 432, 439, 579, 599, 656
küresel güvenlik 50, 399, 430, 450, 489
küresel hegemon 51, 194, 231
küresel hiyerarşi 93
küresel istikrarsızlık 81
küresel ısınma 15, 40, 53, 580, 604, 605,
626, 629, 630, 631, 633, 635, 639,
646, 647, 648
Küresel kapitalist sistem 121
küreselleşme 14, 15, 22, 30, 35, 40, 44,
45, 46, 47, 48, 53, 54, 55, 56, 58, 74,
76, 78, 90, 91, 101, 114, 115, 138, 139,
179, 192, 193, 196, 199, 200, 202,
227, 235, 256, 264, 265, 346, 351,
359, 360, 368, 438, 477, 479, 485,
499, 516, 539, 558, 564, 567, 568,
626, 647, 664, 680
Küreselleşme paradoksu 674
küresel mal zinciri 562, 563, 567, 664
küresel ödemeler dengesi 49
küresel piyasalar 531

küresel refah 42, 268, 345
küresel rekabet 49, 330, 361
küresel sivil toplum 35, 54, 664, 673
küresel toplum 267
küresel üretim 49, 84, 203, 539
küresel yönetim 13, 48, 53, 54, 248, 267,
430, 509, 518, 664
Kürtler 449, 450, 513, 612
Kuzey Afrika 14, 16, 181, 199, 334, 335,
340, 439, 446, 450, 452, 453, 454,
455, 460, 461, 462, 463, 468, 517,
521, 660, 686
Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması
(NAFTA) 184, 373, 400, 673
Kuzey Amerika Serbest Ticaret Bölgesi
49, 373, 682
Kuzey Atlantik Anlaşması Örgütü 686
Kuzey Kore 201, 230, 352, 403, 405, 424,
431, 487, 497, 595, 678
Kyoto Protokolü 618, 634, 635, 637, 638,
639, 643, 646, 648, 650, 654, 659,
660, 663, 669, 684

L

laissez-faire 59, 660
Latin Amerika 21, 29, 43, 74, 97, 105, 110,
119, 120, 134, 137, 138, 145, 198, 199,
237, 242, 339, 340, 343, 351, 352,
353, 357, 358, 359, 454, 462, 484,
488, 494, 495, 509, 510, 515, 545,
580, 587, 592, 638, 666
Lehman Brothers 30, 250, 253, 394
Lenin, Vladimir 39, 121, 132, 133, 134, 136,
144, 145, 185, 552, 666
Levine, David 330, 332, 333
Lewis, Bernard 443, 469, 580, 599
Lexus ve Zeytin Ağacı 45, 179
liberal ideoloji 13
Liberalizm 57, 58, 84, 348
Libya 201, 223, 370, 439, 441, 443, 447,
462, 466, 469, 483, 524, 605, 616,
623, 678
Lima Süreci 509
Lindblom, Charles 34, 55, 60, 86
Lindzen, Richard 632, 650
List, Friedrich 39, 95, 96, 105, 106, 114, 115,
116, 183, 204, 327, 660
Litvanya 31, 394, 410

Lizbon Anlaşması 372, 383, 389, 394,
396, 397, 400
lobi faaliyetleri 304, 317
lobi şirketleri 63
Locke, John 64
Lockheed 109
Lomborg, Bjørn 647, 649, 650

M

Maastricht Anlaşması 386, 387, 397, 400,
661, 662, 679, 683
Macaristan 42, 258, 348, 383, 397, 407,
410, 411, 670
maceracılık 468
Maceracılık 651
Mackenzie, Simon 493, 502
MacLeod, Kembrew 329, 333
Madoff, Bernie 28, 142, 258
mahkûmun ikilemi 242, 622, 676
Malezya 47, 105, 198, 199, 200, 211, 223,
234, 245, 247, 348, 351, 358, 493,
497, 544, 546, 660
malîyet düşürücü yenilikler 61
malların serbest dolaşımı 386
Malthus 14, 580
mal ve hizmet üretimi 61
Mares, David 495, 502
Mariam, Magistu Haile 259
Marks, Karl 37, 39, 64, 67, 120, 121, 122,
123, 124, 131, 132, 133, 134, 135, 140,
142, 143, 144, 145, 349, 627, 659,
666, 670
Marksist analiz 668
Marksizm 122, 131, 142, 143, 144, 670, 681
Marshall Planı 378, 400, 561, 670
MEA 630
Meksika 39, 42, 43, 74, 75, 96, 108, 111,
180, 193, 195, 199, 211, 214, 220,
221, 223, 240, 242, 245, 249, 259,
261, 264, 321, 353, 361, 373, 376,
415, 476, 481, 484, 492, 494, 509,
510, 511, 517, 523, 545, 571, 576,
582, 591, 592, 606, 608, 610, 611,
614, 617, 623, 663, 666, 669, 673
MENA ülkeleri 458, 462, 463
menkul değerler 31, 54
Mercedes Benz 556, 560
merkantilist politikalar 66, 90, 93, 100,
105, 107, 108, 184, 185
merkantilizm 16, 24, 35, 36, 50, 54, 59, 65,
85, 90, 92, 99, 100, 102, 103, 106,
110, 113, 115, 136, 310, 358, 399,
500, 652, 655, 663, 669, 672
Merkantilizm 39, 90, 92, 101, 104, 188,
348, 423, 670
metalaştırma 532, 655
Mickey Mouse 46
Microsoft 61, 83, 109, 189, 204, 319, 459,
541, 542, 543, 550
mikro kredi 363, 364, 368, 643, 665, 670
mikro kredi kurumları 364
Milenyum Kalkınma Hedefleri 47, 338,
582, 670, 686
Mill, John Stuart 39, 67, 68, 73, 84, 85, 86
Miller, John 269, 563, 601
millî gelir 357
Milosevic, Slobodan 479
MITI 101, 189
mitleri meşrulaştırma 79
Mısır Yasaları 65, 66, 85, 94, 657
Modern dünya sistemi (MWS) 135, 670
modern emperyalizm 134, 185
Moldova 260, 408, 409, 411, 431, 486, 495,
683
Monnet, Jean 380, 385
Montreal Protokolü 628, 629, 674
Moran, Theodore H. 349, 351, 369
Morgan Chase 30, 253, 254
Morse, Edward 610, 623
Motorola 109, 489, 546
mücahitler 468, 671
müdahaleci liberaller 35, 54, 80, 85, 194,
257, 262, 267, 516, 521, 581, 588,
589, 590, 597, 645
müdahaleci politikalar 49
mülk edinme teorisi 547, 548, 564, 567
mülkiyet hakları 21, 63, 81, 91, 96, 106,
125, 190, 203, 304, 307, 313, 314,
316, 317, 318, 319, 320, 321, 322,
325, 326, 327, 328, 329, 330, 331,
421, 423, 630, 644, 667, 685
Müller-Armack, Alfred 83
mülteciler 13, 35, 512, 513, 532, 578, 655
Mundell Üçlemi 227, 671
Müslüman Kardeşler 466
Müslüman ülkeler 47, 399
mutlak mülkiyet hakları 91
Mutluluk Coğrafyası 408

MWS 135, 144, 670

N

NAFTA 49, 74, 184, 194, 195, 199, 204, 373, 376, 377, 400, 539, 542, 543, 544, 548, 592, 673, 686
NATO 99, 102, 103, 138, 394, 398, 399, 424, 453, 674, 686
Nazizm 70, 379
neden-sonuç ilişkisi 37, 38
negatif haklar 64
neo-emperyalizm 134, 136, 144, 672
neo-liberalizm 35, 72, 73, 74, 85, 672
neo-liberal politikalar 45, 74, 255, 260, 597
neo-merkantilist politikalar 90, 100, 105, 108, 184
neo-merkantilizm 90, 100, 110, 115
Nice Anlaşması 382
NIEO 135, 196, 344, 345, 368, 686
Nijerya 111, 243, 370, 478, 490, 596, 608, 612, 623, 678
Nixon yönetimi 99
nomenklatura 412
Norveç 222, 237, 381, 382, 388, 541, 566, 608, 610, 614, 620, 628
nüfus gücü 431, 433, 658
nükleer enerji 398, 452, 610
Nükleer tabu 673

O-Ö

Obama, Barack 13, 32, 36, 77, 81, 177, 194, 195, 230, 256, 257, 258, 403, 404, 438, 449, 469, 497, 509, 566, 585, 611, 612, 618, 620, 623, 636, 639, 671, 683
ödemeler dengesi 49, 188, 208, 209, 215, 216, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 228, 230, 236, 243, 244, 245, 248, 260, 262, 266, 269, 353, 510, 680
ödemeler dengesi açığı 208, 215, 220, 222, 244
OECD 308, 309, 312, 313, 322, 559, 560, 561, 584, 599, 645, 650, 683, 686
OEL (tutucu ekonomik liberaller) 35, 36, 49, 54, 58, 59, 69, 77, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 114, 194, 249, 254,

255, 257, 262, 263, 265, 516, 520, 574, 587, 674

Ohmae 558, 569
oligarklar 433
OPEC 72, 99, 100, 115, 137, 188, 196, 208, 225, 228, 240, 249, 344, 345, 370, 444, 456, 459, 577, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 621, 622, 623, 627, 654, 674, 680, 686
optimal sonuçlar 69
ordoliberalizm 81, 83
organik entelektüeller 132, 144
ormanların yok edilmesi 473, 633, 637, 638
Orta Amerika 138, 194, 198, 264, 320
Orta Doğu 13, 14, 16, 21, 28, 47, 50, 111, 180, 181, 198, 199, 253, 334, 335, 340, 438, 439, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 514, 517, 604, 605, 606, 607, 609, 610, 611, 623, 647, 658, 659, 660, 675, 684, 686
Ortak Geleceğimiz 628
ortak mallar 648, 655
Ortak Pazar 372, 400, 656
Ortak Tarım Politikası (CAP) 190, 381, 383, 400, 401, 655
Osmanlı İmparatorluğu 442, 654, 658
Otuz Yıl Savaşları 92
Özel Çekme Hakları (SDR) 232
özel hayatın tehdit edilmesi 50
özelleştirme 74, 346, 357, 366, 407, 433, 486, 684
Özel mülkiyet 60
öz sermaye 77, 250

P

Pakistan 13, 258, 321, 398, 416, 431, 451, 513, 524, 525, 581, 596, 611
Palan, Ronen 487, 502
Panama Kanalı 109
para ağacı 251
para arzı 78
Paris Sözleşmesi 317
pasif nitelikli reformlar 83

Patel, Raj 586, 599, 600
patent hakları 50, 63
patent ihlalleri 111
Pax Americana 447, 468
Paz, Pedro 370
Perestroika 675
Perry, Matthew 261
Petrobas 61
petro-dolar geri dönüşümü 459, 468, 622
Petrol devletleri 675
petrol fiyat artışı 99
petrol fiyatları 225, 241, 439, 445, 456,
462, 580, 603, 608, 609, 610, 611,
613, 614, 615, 621, 622
Petrol İhraç Eden Ülkeler 72, 99, 225, 444,
603, 622, 654, 674, 686
Petrol zirvesi 675
Pew Küresel Davranışlar 467
Pfizer 63
Pingali, Pirebhu 587, 600
Pinochet, Augusto 259
Pipes, Daniel 448, 469
piyasa başarısızlıkları 85
piyasa değeri 31, 214, 321, 417, 542
piyasa ekonomisi 71
piyasa fundamentalizmi 48, 49
piyasa güçleri 224, 560, 561, 598, 662
piyasalara müdahale 90
piyasaların doğası 60
piyasalaştırma 407, 433, 699
piyasanın aşırılıkları 115
piyasa sonuçları 83
piyasa sosyalizmi 433
Piyasa süreci 82
piyasa temelli politikalar 74, 76, 335
piyasa temelli reform 84
Plaza Uzlaşısı 227, 236
Polanyi, Karl 60, 86, 94, 116, 215, 237, 655
Polonya 42, 348, 383, 388, 397, 398, 407,
410, 411, 432, 614, 670
Pomeranz, Kenneth 93, 116, 478, 501
popülist-sosyalist sistemler 82
Porter, Michael 310, 332, 534, 550
pozitif toplamı oyun 66, 85, 676
Prestowitz, Cleyde 101, 116, 430, 435
Price 369, 370, 501, 533, 535, 600
Proletarya 653, 677
Puebla Süreci 509
Putin, Vlademir 398, 412, 413, 432, 611,
623, 679

Q

Quesnay, François 59
qui bono 37

R

rağbet gören para 225, 229, 236
Rahatsız Edici Gerçek 625, 632
Ramonet, Ignacio 46, 56
Raney, Terri 587, 600
Rantiyecilik 678
rantiye devleti 465, 466, 468
rasyonel beklenti 80
rasyonel tercih 16, 49, 79, 264
Reagan, Ronald 35, 44, 58, 73, 85, 101,
102, 137, 138, 189, 201, 226, 227,
242, 243, 249, 346, 488, 595, 597,
628, 672, 676, 677
Reagan Doktrini 102
Reaganekonomi 85
Reaganomi 677
Reagan yönetimi 102, 189, 201, 346, 488,
597, 672
realizm 36, 54, 90, 112, 115, 136, 399, 652,
663
Realizm 36, 90, 677
refah biriktirme 70
Reich, 39, 116, 563
rekabetçi piyasa 115, 605
rezerv para 218, 231, 232, 233, 236, 392,
456, 678
Rhodes, Cecil 482
Ricardo, David 35, 39, 58, 59, 65, 66, 67,
84, 86, 94, 182, 587, 669, 672, 680
Richard, James 205, 224, 269, 501, 533,
547, 553, 563, 600, 610, 623, 650
Rio Çevre ve Kalkınma Deklarasyonu 634
Rivoli, Pietra 37, 55, 116, 204
Robinson, Joan 126
Rockefeller Vakfı 415, 444
Rodrik, Dani 39, 75, 81, 86, 87, 200, 205,
264, 269, 270, 306
Rohatyn, Felix 109
Roma Anlaşması 375, 379, 380, 381, 383,
392, 400, 658, 661, 683
Roosevelt, Franklin 70, 257
Rosset, Peter 599, 601
Rostow, Walt R. 349, 350

Roubini, Nouriel 252, 432, 435
Rouse, Roger 507, 533
Roy, Sara 464, 470
RTA 188, 194, 195, 203, 678
Rusya 29, 43, 52, 75, 132, 193, 198, 211,
223, 232, 234, 255, 260, 261, 318,
335, 398, 400, 404, 407, 409, 410,
411, 412, 413, 430, 431, 432, 433,
434, 445, 459, 495, 513, 539, 545,
555, 564, 565, 566, 572, 580, 581,
582, 610, 611, 614, 615, 616, 619,
623, 634, 635, 637, 660, 672, 673,
675, 679

S-Ş

sabit döviz kuru 72, 214, 216, 217, 218, 224,
234, 236, 249
Sachs, Jeffrey D. 28, 39, 250, 264, 269,
270, 338, 348, 366, 367, 369, 370,
498, 499, 590, 601, 639
sağlam para 71, 210, 236, 246, 665, 680
sağlık sigortası 71
Sahra-altı Afrika 180, 181, 199, 339, 340,
365, 366, 368, 463, 581, 588
Samsung 63, 311, 544
SAP (Yapısal Uyum Politikaları) 106, 115,
203, 346, 656
Sarkozy 40
savunma modernleşmesi 442, 468
Schengen Anlaşması 382, 388
Schiller, Robert 79, 252
Schumpeter endüstrileri 310, 331
Schumpeter, Joseph 144
Scissors, Derek 430, 435
Seattle Savaşı 75, 192
seks turizmi 497, 498
selefi 372
Sell, Susan 317, 320, 332
senet özelleştirmesi 433, 684
serbest döviz akışı 45
serbest ticaret 42, 45, 65, 66, 70, 71, 74,
84, 94, 95, 96, 99, 120, 186, 187, 189,
190, 194, 195, 202, 203, 320, 343,
346, 354, 357, 359, 360, 373, 376,
380, 382, 397, 400, 430, 457, 458,
574, 590, 591, 660, 673
serbest ticaret bölgeleri 457, 517
Serbest ticaret bölgesi 373, 663
serbest ticaret paradigması 84
serbest ticaret politikası 94, 187, 357
serbest yatırım fonları 54, 247, 250, 252,
257, 268
sermaye hareketleri 218, 666
sermaye hareketliliği 45, 227, 235, 239,
262, 362, 671
sermaye kaçıışı 653
sermaye kontrolleri 49, 208, 224, 375, 653
sermaye malları 61
sermaye piyasası 77, 142, 258, 305, 359
sermaye rezervleri 50, 221
sert güç 54
Shevardnadze, Eduard 628
Shiva, Vandana 593, 601
Sierra Leone 260, 481, 482, 483, 484, 489,
578, 596
Şiiler 450
Şili 82, 120, 223, 243, 259, 264, 319
Siloviki 679
Simon 55, 79, 87, 116, 117, 144, 401, 493,
502, 568, 623, 628, 649
Singapur 46, 101, 180, 198, 223, 311, 319,
355, 357, 508, 544
şirket sosyal sorumluluğu 563, 567
sivil toplum 35, 49, 50, 54, 75, 373, 461,
465, 483, 488, 499, 500, 526, 578,
593, 664, 673
sıfır toplamı oyun 66, 85, 443, 676, 684
sınıf çatışması 123, 124, 127, 132, 142
sınırla-pazarla 640, 644, 653
Sınır Tanımayan Doktorlar 574, 673
Smith, Adam 19, 35, 37, 39, 55, 58, 59, 60,
62, 63, 64, 65, 66, 67, 69, 70, 73, 82,
84, 85, 86, 94, 132, 139, 146, 182,
226, 458, 534, 672, 680
Soğuk Savaş 37, 52, 71, 98, 137, 138, 197,
214, 218, 227, 235, 249, 307, 309,
335, 338, 340, 341, 342, 349, 352,
355, 379, 399, 404, 432, 438, 444,
445, 446, 465, 486, 553, 592, 594,
652, 655, 671, 679
Şöhret hakları 316, 677
Somali 13, 47, 451, 513, 524, 574, 578, 595,
597, 633, 655
sömürgecilik 92, 93, 115, 133, 134, 342,
369, 449, 461, 478, 671
sömürgeci ülkeler 111, 185
sömürü 49, 120, 123, 126, 132, 135, 186,
197, 341, 344, 405, 473, 477, 521

Soros, George 247
Sorunlu Varlıkları Kurtarma Programı
(TARP) 268, 683
sosyal demokrasi 82
sosyal gruplar 35, 368, 676
sosyal güvenlik 70, 360, 406, 423, 481,
516
sosyal hizmetler 32, 423
sosyal istikrar 79
sosyalizm 123, 130, 131, 133, 405, 420, 421
sosyal refahı geliştirme 67
sosyal refah programları 83
sosyo-ekonomik gruplar 40, 304
Sovyet komünizmi 98
Sovyetler Birliği 42, 102, 103, 120, 130,
132, 139, 190, 226, 307, 309, 335,
340, 346, 353, 361, 379, 404, 405,
407, 408, 411, 412, 414, 415, 416, 431,
433, 446, 447, 486, 512, 577, 595,
604, 609, 617, 651, 652, 653, 664,
671, 675, 679, 680
soykırım 93
Söylev analizi 659
spekülatif saldırı 246, 247, 268, 658
Spekülatif saldırı 680
Spot piyasalar 680
stagflasyon 72
Stalin, Joseph 406
Steingart, Gabor 231, 232, 237
Stern, Nicolas 625, 631
Stiglitz, Joseph 39, 55, 75, 86, 87, 200,
204, 205, 233, 257, 264, 270, 306,
369, 590, 601
Stohl, Rachel 489, 502
Stopford, John 555, 569
Strange, Susan 37, 38, 41, 42, 55, 56, 174,
175, 205, 549, 555, 569, 657, 667,
668, 671
stratejik kaynak 107, 110, 681
stratejik ticaret politikası 101, 311, 681
şube fabrika sendromu 653
Sudan 13, 47, 138, 424, 431, 451, 462, 574,
578, 581, 595, 597, 612, 633
Summers, Larry 28, 257, 566
Sunder, Madhavi 321, 325, 330, 332, 333
Sunkel, Osvaldo 343, 370
Süper 301 yasası 102, 189, 203, 318, 331
sürdürülebilir kalkınma 634, 645, 648, 664
Suudi Arabistan 50, 102, 111, 138, 208,
221, 222, 228, 255, 256, 262, 370,

439, 443, 451, 456, 459, 460, 463,
464, 497, 505, 508, 512, 524, 528,
581, 606, 608, 609, 610, 611, 614,
615, 616, 618, 619, 621, 623, 665

T

taklitçilik 111
TAN 683
tarife dışı engeller 106, 115, 188, 203, 375,
381
tarihsel materyalizm 121, 144
tarımsal ürün 81, 581, 582, 583
tarım ürünleri 14, 66, 190, 361, 384, 584,
596
tasarrufları artırma 84
tasarruf paradoksu 69, 85
Tayland 47, 112, 131, 137, 198, 234, 244,
245, 246, 247, 248, 324, 351, 358,
493, 495, 498, 525, 656, 660, 676
Taylor, Charles 478, 487
Tayvan 47, 72, 101, 108, 198, 245, 311, 351,
353, 354, 355, 357, 358, 424, 578,
679
tek fiyat yasası 75
Teknoloji 15, 43, 122, 304, 309, 641, 642
Telafi edici ticaret uygulamaları 185
Telhami, Shibley 611
telif hakları 63, 190, 305, 311, 313, 314,
315, 329, 331, 343, 667
Temel Grup 637
temsili yönetim 465
terörizm 17, 29, 33, 43, 53, 130, 200, 201,
230, 448, 449, 451, 476, 524, 647
Thatcher, Margaret 44, 73, 85, 226, 387,
628
The Wealth of Nations 35, 55, 59, 86
Thoumi, Francisco 494, 502
Thurbon, Elizabeth 109, 117
Thurow, Lester 34, 55
Tiananmen Meydanı 426
ticaret açığı 84, 230
ticaret engelleri 187, 373, 375, 376, 384,
548, 554, 657, 658, 659
ticaret fazlası 90, 182, 250, 263, 422, 423,
655, 675
ticaretin barış neden olması 93
Ticaretle Alakalı Entelektüel Mülkiyet
Hakları (TRIP) 314, 317, 331, 682

ticaret politikaları 39, 105, 181, 183, 186,
195, 203, 216, 346, 357, 591, 681
ticaret tavizleri 98
Ticarî markalar 316, 327, 682
Tilly, Charles 91, 451, 470, 478, 501
TNAC 573, 599, 683, 686
TNC 34, 51, 52, 138, 142, 473, 537, 538,
539, 540, 541, 542, 543, 544, 545,
546, 547, 548, 549, 550, 551, 552,
553, 554, 555, 556, 557, 558, 559,
560, 561, 562, 563, 564, 565, 566,
567, 568, 657, 671, 683, 686
Topik, Steven 93, 116, 478, 501
Toplum Destekli Tarım (CSA) 574, 599,
656
toplum düzeyi faktörü 42
Transdinyester 408, 486, 500, 683
transfer fiyatı 480, 560, 567, 683
TRIP 190, 191, 193, 202, 203, 682, 686
Truman, Harry 187
Tudge, Colin 577
tüketici çıkarları 60, 62
tüketici özgürlüğü 64
Tunus 439, 441, 442, 452, 456, 524
Türkiye 223, 241, 261, 398, 399, 408, 432,
439, 441, 443, 447, 448, 452, 453,
456, 458, 460, 461, 462, 463, 464,
465, 466, 467, 512, 611
tutucu ekonomik liberaller 35, 54, 80, 85,
516, 588
Tutumluluk paradoksu 674
Tyson Foods 103

U-Ü

UCM 667
Üçüncü Dünya 16, 121, 328, 340, 341, 342,
400, 444, 480, 482, 486, 500, 627,
653, 674
UEP teorileri 14, 531
UEP yapıları 54, 668
Ukrayna 258, 398, 400, 410, 411, 412, 431,
434, 495, 580, 582, 584, 615, 620
ulusal güvenlik 16, 50, 59, 105, 111, 112,
113, 179, 497, 531, 605, 663, 677
ulusal savunma 50
ulus-devlet 90, 91, 178, 265, 373, 377, 408,
629, 648, 667, 668
uluslararası ekonomi politik 21, 22, 29, 33,

34, 43, 54, 99, 174, 310, 503, 511,
603, 656, 657, 660, 681
uluslararası finans sistemi 53, 423
Uluslararası Kalkınma Teknolojisi ve Tarım
Bilimi Değerlendirmesi (IAASTD)
588, 667
uluslararası örgütler 14, 16, 21, 28, 34, 142,
178, 181, 234, 240, 304, 305, 344,
496, 508, 510, 572, 573, 574, 604,
626, 629, 649, 669
Uluslararası Para Fonu (IMF) 29, 479, 668
uluslararası siyaset 29
uluslararası ticaret 16, 42, 64, 72, 98, 100,
111, 133, 178, 180, 181, 182, 183, 185,
186, 187, 188, 189, 190, 193, 197, 226,
227, 245, 318, 328, 343, 354, 401,
421, 462, 476, 493, 567, 573, 663
Uluslararası Ticaret ve Endüstri Bakanlığı
(MITI) 101, 189
uluslararası turistler 523
uluslararası turizm 518, 519, 522, 526
uluslararası yükümlülükler 52, 377, 473
Ulusların Zenginliği 59, 62, 63, 94
Ulus-ötesi göç 507, 683
Ulus-ötesi savunuculuk ağları (TAN) 683
ulus-ötesi şirket 50, 51, 225, 265, 539,
541, 542, 544, 545, 548, 549, 551,
557, 560, 561, 562, 563, 564, 565,
567, 568, 653, 665
Ulus-ötesi tarım şirketleri (TNAC) 589,
683, 686
ulus-ötesi toplumlar 659
UNCTAD 134, 332, 344, 368, 369, 535,
538, 540, 541, 542, 544, 545, 567,
683, 686
Unocal 111, 112, 113, 253, 424
UNWTO 518, 520, 535
üretim güçleri 122
üretim kesintileri 606
üretim sistemi 59
üretim süreci 62, 179
üretim verimliliği 45, 94, 185, 588
Üretim ve ticaret yapısı 181, 203, 676
üretim yapısı 175, 330
Uruguay turu 102, 106, 189, 190, 191, 197,
317, 663, 684
ürün döngüsü 546, 567, 676
Ürün yenileştirme 676
ürün zinciri 37

uyuşturucu ticareti 490
Uzmanlařma 33, 680
uzun vadeli boru 209

V

Vaahtoranta, Tapani 629, 649, 650
vahşi kedi 32, 46
vahşi kedi kapitalizmi 32
Varřova Paktı 335, 404, 406, 486
vatandaşlık 453, 454, 508, 510, 511, 512,
513, 514, 516, 532, 654, 657, 665
Venezuela 82, 111, 119, 120, 145, 228, 264
Vergi cennetleri 682
Vernon, Raymond 310, 311, 546, 547, 558,
568, 569, 676
Vietnam Savaşı 137, 223, 498
Viner, Jacob 553
Visscher, Marco 601

W

Wade, Robert 87, 108, 117, 205, 237, 270
Wadhwa, Wivek 312, 313, 332
Wal 428, 461, 542, 551, 552, 644
Wallerstein, Immanuel 135, 136, 144, 145,
186, 204
Wall Street 28, 79, 81, 112, 146, 251, 252,
253, 254, 256, 257, 258, 270, 332,
534, 600, 601, 613, 650
Wal-Mart 428, 461, 542, 551, 552, 644
Waltz Kennet 40, 55, 56, 237, 669
Washington Uzlaşısı 74, 138, 196, 203,
243, 359, 362, 367, 417, 684
Wayne, Leslie 565, 566
Weimar Cumhuriyeti 82
Weiss, Linda 109, 117
Wells Fargo 30, 510
WFP 572, 574, 599, 684, 686
WHO 365, 492, 502
Williams, Phil 485, 501
Wilson, Woodrow 453
Wolf, Martin 39, 80, 87, 255, 270, 357
Wolfowitz, Paul 487
WTTC 520, 535

Y

yabancı iřgücü 460

yabancı yatırım 107, 108, 180, 190, 195,
207, 214, 226, 234, 322, 327, 347,
350, 377, 417, 432, 510, 537, 540,
542, 545, 546, 547, 548, 549, 551,
552, 553, 554, 555, 556, 557, 560,
561, 562, 563, 564, 566, 567, 568,
663, 671, 683, 685

yabancı yatırımcılar 31, 246, 459, 496, 552
yapısalcılık 16, 54, 120, 121, 134, 144
yapısal uyum politikaları 243, 268
Yapısal Uyum Programları 681
yaratıcı endüstriler 331, 657
yasadışı piyasa 51
yasaklaması 103, 515
yasa önünde serbestlik 58
yatırım akışları 81, 551, 567
yatırım fonları 28, 54, 221, 224, 234, 247,
250, 252, 257, 268, 328, 665
yatırım spekülasyonları 49, 572
Yat-sen 89, 116
Yemen 201, 439, 441, 442, 462, 464, 494,
616

yeni emperyalizm 138
Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen (NIEO)
344, 368, 686
yeni yatırım olanakları 240, 241
yerel yönetimler 32
Yeryüzü Dostları 630
Yeryüzü Zirvesi 634, 648, 659, 663
Yeşil Devrim 415, 416, 433, 576, 599, 665
Yuanqing, Yang 319
Yükselen ekonomiler 660
yumuřak güç 36, 54, 554, 680
Yumuřak para 210, 665, 680
Yunanistan 232, 233, 382, 385, 387, 388,
392, 395, 397, 439, 493
yünlü mamul endüstrisi 93

Z

zayıf Amerikan doları 228, 572
zayıf dolar 232, 550
Zedong, Mao 39, 133, 421
Zehirli tahviller 682
Zeller, Christian 328, 333
Zoellick, Robert 270
zorunlu lisans 323, 324, 325, 331, 656